

บทที่ 13

อิตาลีและเยอรมนีกับหนทางที่นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 2

อิตาลี

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงอิตาลีซึ่งเป็นประเทศฝ่ายชนะสงครามก็ต้องประสบกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ในยุโรป ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังมีสภาพความเป็นอยู่ยากจน โดยเฉพาะพวกกรรมกรและพวกชาวนา ส่วนอิทธิพลในทางการเมืองยังคงอยู่ภายใต้การครอบงำของพวกคาทอลิกและพวกสังคมนิยม

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจนอกจากจะเกิดขึ้นจากผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 1 แล้ว ยังเป็นผลต่อเนื่องมาจากความล้มเหลวทางด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ผลผลิตทางการเกษตรของอิตาลีมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงประชาชนจำนวน 40 ล้านคน ของอิตาลี ปัญหาทางด้านเกษตรกรรมมีสาเหตุพื้นฐานมาจากความล่าช้าทางด้านเทคนิคการเกษตร ชาวนาส่วนใหญ่ยังไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง นอกจากนี้ ชาวนายังต้องมาประสบกับปัญหาในเรื่องของธรรมชาติที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการผลิตทางด้านเกษตร ส่วนปัญหาทางด้านอุตสาหกรรมมีสาเหตุเกิดจากการขาดแคลนเงินทุน การคมนาคมขนส่งที่ยังคงล่าช้า และอิตาลียังขาดแคลนทรัพยากรที่สำคัญโดยเฉพาะทรัพยากรที่ใช้ทางด้านพลังงาน เช่น ถ่านหินและน้ำมัน จึงทำให้การทำอุตสาหกรรมในอิตาลียังคงอยู่ในสภาพที่ล่าช้า

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเนื่องจากผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 1 ยังมีผลทำให้รัฐบาลอิตาลีเกือบจะต้องตกอยู่ในสภาวะล้มละลาย จึงเป็นการยากที่รัฐบาลอิตาลีจะสามารถหาเงินมาซื้ออาหารหรือเชื้อเพลิง เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนที่ประชาชนได้รับ

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจยังส่งผลกระทบทำให้เกิดการว่างงานอย่างรุนแรง ในขณะเดียวกันพวกทหารผ่านศึกซึ่งถูกปลดจากประจำการก็ไม่สามารถหางานทำได้ จึงทำให้อิตาลีตกอยู่ในสภาวะแห่งความวุ่นวายเพราะเกิดการเดินขบวนโดยพวกกรรมกรที่ตกงาน และเกิดการจลาจลซึ่งระบอบไปทั่วเพื่อประท้วงรัฐบาล

นอกจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจแล้วอิตาลียังต้องมาผิตหวังกับการเจรจาสันติภาพ เพราะถึงแม้อิตาลีจะได้รับดินแดน อิสเทรีย (ISTRIA) ทริเอสเต (TRIESTE) เทรนติโน

(TRENTINO) และดินแดนส่วนใหญ่ของฟิอูเม¹ (FIUME) เป็นสิ่งตอบแทนแต่ก็ยังไม่สามารถสร้างความพอใจให้แก่รัฐบาลและประชาชนชาวอิตาลีเลียน เพราะดินแดนที่อิตาลีได้รับไม่ครบตามจำนวนที่อิตาลีได้ทำข้อตกลงไว้กับอังกฤษ ฝรั่งเศสและรัสเซีย ตามสนธิสัญญาลอนดอนที่ได้ทำไว้ในปี ค.ศ. 1915 ซึ่งในเวลานั้นประเทศฝ่ายพันธมิตรได้ยอมรับข้อเรียกร้องของอิตาลีเพราะคิดว่าถ้าอิตาลีเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 กับฝ่ายพันธมิตรก็อาจจะทำให้ออสเตรีย-ฮังการีพ่ายแพ้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นหนทางที่จะทำให้ฝ่ายพันธมิตรสามารถรุกเข้าสู่ดินแดนเยอรมนีได้โดยง่าย แต่เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลง ข้อเรียกร้องของอิตาลีกลับถูกขัดขวางจากประธานาธิบดีวิลสันโดยมีอังกฤษและฝรั่งเศสให้การสนับสนุน อิตาลีจึงได้รับดินแดนเป็นสิ่งตอบแทนน้อยกว่าที่ได้เรียกร้องเอาไว้ในสนธิสัญญาลอนดอน โดยเฉพาะอิตาลีหวังว่าจะได้รับดินแดนบางส่วนของอัลบาเนียและอาณานิคมในภาคโพ้นทะเลของเยอรมนี ความผิดหวังดังกล่าวจึงทำให้รัฐบาลอิตาลีถูกโจมตีเป็นอย่างมาก²

ความแตกแยกทางการเมืองภายในอิตาลี

การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1919 ได้สร้างความผิดหวังให้แก่ชาวอิตาลีที่ต้องการได้ผู้นำที่เข้มแข็งมาเป็นผู้นำปกครอง ซึ่งผลกลับปรากฏว่านายลุยจิ แฟกตา (LUIGI FACTA) แห่งพรรคเสรีนิยมได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาล แต่รัฐบาลก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การเมืองภายในอิตาลีกำลังเกิดความแตกแยกเช่นพรรคสังคมนิยม กำลังเกิดความแตกแยกขึ้นภายในพรรคและจะไม่ยอมให้ความร่วมมือกับพรรคประชาชนคาทอลิก (CATHOLIC PEOPLE'S PARTY) อีกต่อไป ทั้งนี้ เพราะสมาชิกกลุ่มปีกซ้ายของพรรคสังคมนิยม ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของการปฏิวัติของพรรคบอลเชวิคในรัสเซีย จึงได้แยกตัวออกจากพรรคสังคมนิยมเพื่อมาจัดตั้งพรรคใหม่คือ พรรคคอมมิวนิสต์อิตาลี (ITALIAN COMMUNIST PARTY)

---

¹ดินแดนส่วนใหญ่ของฟิอูเมได้ถูกรวมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของอิตาลีในปี ค.ศ. 1924 ในสมัยการปกครองของมุสโสลินีเพื่อเป็นการทดแทนดินแดนส่วนที่อิตาลีไม่ได้รับตามสนธิสัญญาลอนดอน ต่อมาในปี ค.ศ. 1946 ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ฟิอูเมได้ถูกรวมเข้ากับประเทศยูโกสลาเวีย.

²Alan Palmer, *The Penguin Dictionary of Twentieth - Century History* (Aylesbury : Hazell Watson & Viney Limited, 1983), P.243.

รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขปัญหาความแตกแยกที่เกิดขึ้นในทางการเมืองและไม่สามารถทำให้ประเทศกลับเข้าสู่สภาวะปกติ บรรดากรรมกรต่างพากันนัดหยุดงานและเข้ายึดโรงงานโดยได้รับการสนับสนุนจากพวกคอมมิวนิสต์ ทำให้กลุ่มนายทุนและกลุ่มอนุรักษนิยมเกิดความหวาดกลัวต่อการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ จึงได้เรียกร้องต่อรัฐบาลขอให้นำเอาความสงบสุขกลับคืนสู่สังคมอิตาลีอีกครั้ง โดยยินดีเสียค่าใช้จ่ายแม้จะต้องจ่ายเป็นเงินจำนวนมากก็ตาม

ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1921 เป็นต้นมาสภาพทางการเมืองภายในอิตาลีได้ตกอยู่ในสภาวะแห่งความวุ่นวายจนเกือบจะกลายเป็นสาเหตุที่นำไปสู่สงครามกลางเมือง โดยเฉพาะความวุ่นวายที่เกิดขึ้นในเมืองโบโลญญา ฟลอเรนซ์ และมิลาน จนทำให้ประชาชนชาวอิตาลีเห็นส่วนใหญ่ต่างเกรงว่าอิตาลีอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบคอมมิวนิสต์ ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พระเจ้าวิกเตอร์ เอ็มมานูเอลที่ 3 จึงทรงแต่งตั้งให้มุสโสลินีหัวหน้าพรรคฟาสซิสต์ ขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและตำแหน่งผู้นำ (DUCE) ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1922 มุสโสลินีได้ครองอำนาจอยู่จนถึงปี ค.ศ. 1943

ประวัติของมุสโสลินี (ค.ศ. 1883-1945)

เบนิตโต มุสโสลินี (BENITO MUSSOLINI) เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1883 ใกล้กับเมืองฟอร์ลี (FORLI) ในแคว้นโรมันญา (ROMANGNA) บิดามีอาชีพเป็นช่างตีเหล็กที่ยากจนส่วนมารดาเป็นครูในชนบท มุสโสลินีเคยทำงานเป็นครูสอนหนังสืออยู่หนึ่งปีก่อนที่จะหนีไปอยู่สวิตเซอร์แลนด์ในปี ค.ศ. 1902 เพื่อหลบหนีการเกณฑ์ทหาร เมื่ออยู่สวิตเซอร์แลนด์ มุสโสลินีเล็งชีพโดยการเป็นกรรมกรรับจ้าง จึงทำให้เขาเริ่มหันมาสนใจในลัทธิสังคมนิยมแนวซินดิคาลิสม์ (SYNDICALISM) ของโซเรล (SOREL) ซึ่งเป็นแนวความคิดที่ต้องการให้สหภาพกรรมกรเป็นกลุ่มที่ควบคุมอุตสาหกรรมของประเทศ ในเวลาต่อมาเมื่อมุสโสลินีได้เข้าร่วมกับกลุ่มปฏิวัติจึงถูกขับออกจากสวิตเซอร์แลนด์และกลับมาอยู่ที่อิตาลีในปี ค.ศ. 1904

เมื่อมุสโสลินีกลับมายังอิตาลีก็ได้เข้าเป็นสมาชิกพรรคสังคมนิยมโดยทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ **AVANTI** ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของพรรค ในระหว่างปี ค.ศ. 1908-1909 มุสโสลินีได้เดินทางไปอาศัยอยู่ที่เมืองเทรนดีโนในประเทศออสเตรีย-ฮังการี ซึ่งเป็นดินแดนส่วนที่อิตาลีหวังจะได้เข้าครอบครอง จึงทำให้มุสโสลินีเกิดความรู้สึกชาตินิยมและเมื่อมาอาศัยอยู่ที่นี้ มุสโสลินีมีโอกาสได้อ่านงานของนิทซ์เช่ (NIETZCHE) และ โซเรล ซึ่งเป็นกลุ่มนักปรัชญาที่สนับสนุนการใช้กำลังอำนาจ

มุสโสลินี

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ขึ้นในปี ค.ศ. 1914 มุสโสลินีได้เขียนบทความสนับสนุนการกระทำของฝ่ายพันธมิตรและสนับสนุนให้อิตาลีประกาศสงครามกับออสเตรีย-ฮังการี จึงมีการกล่าวหาว่าเขาได้รับสินบนในการเขียนบทความดังกล่าวจากฝรั่งเศส การกระทำของมุสโสลินีขัดกับนโยบายของพรรคสังคมนิยมซึ่งต่อต้านสงคราม มุสโสลินีจึงถูกบังคับให้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไปในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1914 ต่อมาในเดือนพฤศจิกายนปีเดียวกันนี้มุสโสลินีได้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ **IL POPOLO D'ITALIA** ขึ้นในมิลาน โดยมีนโยบายสนับสนุนให้อิตาลีเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 เมื่ออิตาลีเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 มุสโสลินีได้ถูกเกณฑ์ไปรบจนกระทั่งเขาได้รับบาดเจ็บจากสมรภูมิอิซอนโซ (ISONZO FRONT) เขาจึงกลับมาอาศัยอยู่ที่มิลานเพื่อทำหนังสือพิมพ์ และในช่วงนี้เองที่มุสโสลินีได้ตัดขาดจากความคิดทางด้านสังคมนิยม

มุสโสลินีแต่งงานกับ ราเชล กูดี (RACHELE GUIDI) และมีลูกด้วยกันทั้งหมด 5 คน มุสโสลินีนอกจากจะเป็นนักเขียนบทความวิจารณ์การเมืองและเป็นนักพูดที่มีฝีปากเอกแล้ว มุสโสลินียังมีผลงานในการแต่งหนังสืออีกหลายเล่มทั้งที่เป็นนวนิยายและหนังสือที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์³

พรรคฟาสซิสต์ (FASCIST PARTY)

ในวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ. 1919 มุสโสลินีได้ก่อตั้งกลุ่ม **FASCI DI COMBATTIMENTO** ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองขึ้นในมิลานโดยมีนโยบายผสมระหว่างแนวความคิดทางการเมืองของกลุ่มซินติคาลิสต์กับแนวความคิดชาตินิยมเข้าด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต่อต้านพวกคอมมิวนิสต์ ต่อต้านรัฐบาลอิตาลีที่ไร้สมรรถภาพและเรียกร้องสิ่งที่อิตาลีควรได้รับจากการทำสนธิสัญญาสงบศึกที่กรุงปารีส กลุ่ม **FASCI DI COMBATTIMENTO** ได้ถูกรวมเข้ากับพรรคฟาสซิสต์ ในเวลาต่อมา

ชื่อพรรคฟาสซิสต์ แผลงมาจากคำว่า **FASCES** เป็นภาษาละตินและเป็นคำพหูพจน์ของคำว่า **FASCIS** มีความหมายถึง กลุ่มแขนงไม้ (**RODS**) ซึ่งถูกมัดรวมเข้ากับด้ามขวาน เป็นเครื่องหมายแห่งอำนาจในสมัยโรมันโบราณ เครื่องหมายดังกล่าวจะถูกแบกไปตามท้องถนนโดยทหารชั้นผู้น้อยเพื่อเป็นการเปิดทางให้แก่ทหารชั้นผู้ใหญ่ ส่วนคำว่า **FASCISTS** ในภาษาอิตาลีมีความหมายถึงการรวมกำลังเข้าด้วยกัน⁴

ลัทธิฟาสซิสต์ (FASCISM)

ลัทธิฟาสซิสต์คือแนวทางการปกครองที่มุสโสลินีนำมาใช้ในอิตาลีมีลักษณะที่สำคัญคือ

1. มีความเป็นชาตินิยม
2. ไม่ยอมรับในอำนาจอธิปไตยของประชาชน แต่จะทำให้ประชาชนยกย่องและเชื่อฟังผู้นำโดยผู้นำสัญญาที่จะมอบความก้าวหน้าให้แก่ผู้ที่จงรักภักดีต่อผู้นำ
3. ถือว่ารัฐเป็นสิ่งสูงสุด

³"Mussolini", *Encyclopedia Americana*, Vol. 19 (1974), P. 656 b.

⁴John P. Mc Kay, et al., *A History of Western Society* (Vol. II, Boston : Houghton Mifflin Company, 1983), P.1037.

4. ไม่เชื่อในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะคิดว่าเป็นการปกครองที่ขาดประสิทธิภาพ เพราะต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์และต้องยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ จึงก่อให้เกิดความล่าช้าและนำมาซึ่งความล้มเหลวในการปกครอง

5. ทำการปกครองอย่างเข้มงวดจึงปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นของประชาชน

6. ปลุกฝังให้เกิดความหลงชาติโดยการดูถูกชนเชื้อชาติอื่นว่ามีระดับความเจริญต่ำกว่าเชื้อชาติของตน จึงมีนโยบายทำลายชนเชื้อชาติอื่นๆ ที่ด้อยกว่าเพื่อสร้างความยิ่งใหญ่ให้แก่เชื้อชาติของตนเอง⁵

สมาชิกพรรคฟาสซิสต์เป็นกลุ่มที่ยกย่องความเจริญรุ่งเรืองในอดีตของจักรวรรดิโรมันภายในพรรคยังมีกองกำลังสวมเสื้อเชิร์ตสีดำ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากเครื่องแบบของทหารบอลติกองกำลังเหล่านี้มักพกอาวุธติดตัวอยู่เสมอ ในเวลาต่อมากองกำลังดังกล่าวก็มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในหมู่ประชาชนว่าเป็นกลุ่มปฏิบัติการที่น่าเกรงขาม เพราะมักท่องไปตามท้องถนนเพื่อต่อต้านการเดินขบวนของกลุ่มสังคมนิยม และคอยปกป้องพวกนายทุนโดยการก่อวินาศกรรมทำลายกลุ่มกรรมกรที่พากันนัดหยุดงาน (STRIKEBREAKERS) โดยวิธีใช้กำลังเข้าทำร้ายร่างกายพวกที่นัดหยุดงานเพราะถือว่าเป็นศัตรูทางการเมือง

การดำเนินนโยบายของพรรคฟาสซิสต์

การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1921 สมาชิกพรรคฟาสซิสต์ได้รับเลือกตั้งเข้าไปนั่งในสภาเพียง 35 คน ดังนั้น พรรคฟาสซิสต์จึงแก่เฟืดโดยใช่วิธีการโฆษณาชวนเชื่อ โดยอ้างว่าพวกคอมมิวนิสต์กำลังเตรียมก่อการปฏิวัติขึ้นในอิตาลี ซึ่งในปี ค.ศ. 1921 พรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองที่กำลังได้รับความนิยมจากประชาชนชาวอิตาลีเสีย แต่ผลจากการโฆษณาชวนเชื่อและการถูกโจมตีจากพรรคฟาสซิสต์จึงทำให้ชาวอิตาลีบางส่วนเริ่มมีความคิดเห็นคล้อยตามจึงเกิดความหวาดกลัวต่อพรรคคอมมิวนิสต์ การปฏิบัติการในลักษณะต่างๆ ของพรรคฟาสซิสต์ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากกลุ่มนายทุนนักอุตสาหกรรม

---

⁵ เพ็ญศรี ภูมิถาวร, ประวัติศาสตร์ยุโรป 2 (พิมพ์ครั้งที่ 6 ; กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2536), หน้า 159.

การเดินทัพเข้าสู่กรุงโรมของมุสโสลินี

การเดินทัพเข้าสู่กรุงโรม (MARCH ON ROME)

การก่อวินาศกรรมทางการเมืองของกองกำลังฟาสซิสต์ในปี ค.ศ. 1921 ทำให้อิตาลีเสื่อมถอยอยู่ในสถานการณ์ของสงครามกลางเมือง และด้วยความสามารถในการพูด การเขียนโจมตีศัตรูทางการเมือง และการแสดงออกถึงความเป็นนักชาตินิยมของมุสโสลินี จึงทำให้ประชาชนและกลุ่มผู้นำทางการเมืองรุ่นเก่าเริ่มให้ความเชื่อถือต่อมุสโสลินี และคิดว่าพรรคฟาสซิสต์จะสามารถยุติความวุ่นวายที่เกิดขึ้นได้

ส่วนมุสโสลินีเมื่อเห็นว่าพรรคฟาสซิสต์กำลังมีอำนาจสูงสุดในบรรดากลุ่มการเมืองด้วยกันและเพื่อเป็นการทดสอบการได้มาซึ่งอำนาจดังนั้น ในวันที่ 27 ตุลาคม ค.ศ. 1922 มุสโสลินีจึงสั่งให้กองกำลังของพรรคฟาสซิสต์เดินทัพเข้าสู่กรุงโรมจาก 4 ทิศทาง

ในวันที่ 30 ตุลาคม ค.ศ. 1922 เมื่อมุสโสลินีเดินทางจากมิลานมาถึงกรุงโรม พระเจ้าวิกเตอร์ เอ็มมานูเอลที่ 3 (ค.ศ. 1900-1946) จึงทรงมอบหน้าที่ให้มุสโสลินีเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลผสมร่วมกับพรรคเสรีนิยม พรรคอนุรักษนิยมและพรรคประชาชนคาทอลิก โดยมีจุดมุ่งหมายให้รัฐบาลผสมมาทำหน้าที่ป้องกันการปฏิวัติของพวกคอมมิวนิสต์ในอิตาลี

กฎหมายอเซอร์โบ (ACERBO LAW)

เมื่อจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จแล้วมุสโสลินีก็ต้องประสบกับความยุ่งยากจากการปกครองในระบบรัฐบาลผสม และการมีปัญหากับรัฐสภา ในขณะที่เดียวกันกองกำลังของพรรคฟาสซิสต์ซึ่งได้กลายมาเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่สำคัญของรัฐบาลก็ยังคงใช้วิธีการรุนแรงปราบปรามศัตรูทางการเมือง จนทำให้สถานการณ์โดยทั่วไปในอิตาลีกลับเข้าสู่สภาวะปกติ และเพื่อเป็นการคงไว้ซึ่งอำนาจทางการเมืองของมุสโสลินีจึงบังคับให้รัฐสภายอมรับกฎหมายอเซอร์โบ ซึ่งมีสาระสำคัญในการเปลี่ยนแปลงระบบรัฐสภาของอิตาลีจากระบบเดิมที่ได้เคยถือปฏิบัติกันมาๆ เป็นการกำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงข้างมากจะได้รับที่นั่งถึง 2 ใน 3 ในสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นการเปิดโอกาสให้มุสโสลินีสามารถเปลี่ยนแปลงการปกครองของอิตาลีไปสู่ระบอบเผด็จการ⁶

การกำจัดศัตรูทางการเมือง

การเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1924 ฝ่ายรัฐบาลเป็นฝ่ายได้รับการเลือกตั้งเข้ามาด้วยเสียงข้างมาก ตามกฎหมายอเซอร์โบรัฐบาลจึงได้รับที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรถึง 356 ที่นั่ง จากจำนวนที่นั่งทั้งหมด 535 ที่นั่ง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในรัฐสภาทำให้รัฐบาลถูกโจมตีจากฝ่ายค้าน รัฐบาลจึงพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะควบคุมฝ่ายค้าน เช่น กรณีที่นายอเมโนโดลา (AMENDOLA) ซึ่งเป็นนักการเมืองฝ่ายค้านได้ถูกทำร้ายจนไม่สามารถไปร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร จากกรณีที่เกิดขึ้นดังกล่าวจึงทำให้นายเกียโคโมแมตตีออตตี (GIACOMO MATTEOTTI) นักการเมืองสังกัดพรรคสังคมนิยมได้กล่าวโจมตีและเขียนบทความประณามการกระทำอันเหี้ยมโหดของพรรคฟาสซิสต์ รวมทั้งได้เปิดโปงการทุจริตที่เกิดขึ้นในรัฐบาล ในเวลาต่อมาแมตตีออตตีก็ถูกฆ่าตาย การตายของแมตตีออตตีได้สร้างความไม่พอใจให้แก่ประชาชนชาวอิตาลี จึงส่งผลกระทบต่อสภาวะความมั่นคงทางการเมืองของมุสโสลินี แต่พระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลที่ 3 ก็ไม่ทรงตัดสินพระทัยที่จะจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดลงไป มุสโสลินีจึงพยายามลดความกดดันทางการเมืองที่เกิดขึ้นโดยการขับไล่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการฆาตกรรมแมตตีออตตีออกจากราชการไป

---

⁶Felix Gilbert, *The End of the European Era 1890 to the Present* (2nd ed ; New York : W.W. Norton & Company, 1979), PP.228-230.

เป็นการชั่วคราว ต่อ เห็นว่าประชาชนไม่ได้ให้ความสนใจต่อเหตุการณ์ดังกล่าวแล้ว
มุสโสลินีจึงแต่งตั้งบุคคล ล่าวให้กลับเข้ารับราชการเช่นเดิม

การปกครองภายใต้ระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จ

ในปี ค.ศ. 1928 อำนาจทางการเมืองของรัฐสภาก็ค่อยๆ หดไป พรรคฟาสซิสต์ ได้กลายมาเป็นพรรคการเมืองที่มีอำนาจแต่เพียงพรรคเดียว อิตาลีกำลังตกอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จ (TOTALITARIANISM) เพราะระบบการเลือกตั้งซึ่งได้เคยถือปฏิบัติกันมาไม่ได้ถูกนำมาใช้ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์หมดไปเพราะถูกควบคุมโดยรัฐ สหภาพกรรมกรสูญเสียอำนาจการต่อรองเพราะการนัดหยุดงานกลายเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย

มุสโสลินีได้พัฒนาทฤษฎีทางการเมืองของตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ทางการเมืองที่เป็นอยู่ในเวลานั้น และเขายังรับเอาทฤษฎีการเมืองในแนวทางต่างๆ มาช่วยแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในอิตาลี ในปี ค.ศ. 1933 มุสโสลินีได้ประกาศควบคุมเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรม จึงทำให้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ถูกควบคุมโดยรัฐ โดยรัฐได้กำหนดให้โรงงานขนาดใหญ่แต่ละแห่ง และบรรดากลุ่มกรรมกรส่งผู้แทนมาร่วมประชุม กับผู้แทนของพรรคฟาสซิสต์ เพื่อกำหนดค่าจ้างแรงงาน การกำหนดราคาของสินค้า และการกำหนดชั่วโมงการทำงาน ซึ่งผลจากการกระทำดังกล่าวทำให้การนัดหยุดงาน การปิดโรงงานและความวุ่นวายที่เกิดขึ้นจากการกระทำของพวกกรรมกร และระบบนายทุน เสรีนิยมหมดไปจากอิตาลี⁷

วิธีการทำงานของมุสโสลินี

มุสโสลินีเป็นนักพูดที่มีความสามารถ และมักจะใช้วิธีการกล่าวปราศรัยปลุกเร้า ความรู้สึกของประชาชนให้หันมานิยมชมชอบในตัวเขา มุสโสลินียังใช้วิธีการแทนและ จัดการสวนสนามเพื่อแสดงออกถึงความรุ่งเรืองของอิตาลีภายใต้การนำของพรรคฟาสซิสต์

---

⁷Paul Bernstein and Robert W. Green, **History of Civilization : Since 1648** (Vol. II, New Jersey : Rowman & Allanheld, 1976), P.380.

มุสลิมสามารถแก้ไขปัญหาการว่างงานที่เกิดขึ้นโดยการเร่งสร้างระบบสาธารณูปโภค และปรับปรุงเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถเลี้ยงตนเองได้ เช่น การนำเอาเครื่องจักรชนิดใหม่มาใช้ในกิจการอุตสาหกรรมเพื่อช่วยลดการใช้ถ่านหินที่อิตาลีขาดแคลน การทำอุตสาหกรรมภายในประเทศได้รับการสนับสนุนโดยตรงจากรัฐบาล และรัฐบาลยังให้การคุ้มครองต่อผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ภายในประเทศโดยการตั้งกำแพงภาษีศุลกากร เพื่อป้องกันการแข่งขันจากสินค้าที่มาจากต่างประเทศ ทางด้านการเกษตรกรรมรัฐบาลได้ส่งเสริมให้นำเอาวิธีการเกษตรสมัยใหม่มาใช้ เช่นการฟื้นฟูและการบำรุงดินโดยการใส่ปุ๋ย เพื่อเป็นการช่วยในการเพิ่มผลผลิต

การทำความเข้าใจกับองค์สันตะปาปา

มุสลิมสามารถยุติความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลอิตาลีกับองค์สันตะปาปาซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นตั้งแต่ครั้งที่ทหารอิตาลีเข้าทำการยึดกรุงโรมในปี ค.ศ. 1870 โดยการทำความเข้าใจกับองค์สันตะปาปาซึ่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ จนมีการตกลงทำสัญญากันระหว่างรัฐบาลอิตาลีกับองค์สันตะปาปาไพอัสที่ 11 (PIUS XI ค.ศ. 1922-1939) ออกมาเป็นสนธิสัญญาลาเตอรัน (LATRAN TREATY) ซึ่งมีการลงนามในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1929 โดยมีสาระสำคัญคือ

1. รัฐบาลอิตาลียอมรับในความเป็นเอกราชของรัฐวาติกัน (VATICAN CITY) ซึ่งมีเนื้อที่ 107 เอเคอร์
2. ศาสนจักรได้รับเงินเป็นค่าชดเชยจากการเสียดินแดนให้แก่รัฐบาลอิตาลีเป็นเงินจำนวน 105 ล้านดอลลาร์

การทำสัญญานี้ทำให้มุสลิมได้รับการยกย่องจากชาวอิตาลี และการองค์สันตะปาปาก็ทรงพอพระทัยและทรงชักชวนให้ชาวอิตาลีหันมาให้การสนับสนุนแก่รัฐบาลมุสลิมเป็นการตอบแทน แต่อย่างไรก็ตาม มุสลิมก็ยังคงไม่เปิดโอกาสให้ศาสนจักรเข้ามาควบคุมระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานในอิตาลีดังเช่นที่ได้เคยถือปฏิบัติมาในอดีต ดังนั้น การเข้าควบคุมระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรัฐจึงยังคงเป็นข้อขัดแย้งที่ยังคงอยู่ระหว่างรัฐบาลอิตาลีกับองค์สันตะปาปา^๑

---

^๑Mc Kay, A History of Western Society, P.1039.

นโยบายต่างประเทศของมุสโสลินี

มุสโสลินีมีนโยบายขยายอำนาจของอิตาลีออกไปภายนอกเพื่อทำให้อิตาลีกลายเป็นประเทศมหาอำนาจที่สำคัญอีกประเทศหนึ่งของโลก ในระยะแรกที่มุสโสลินีขึ้นมา มีอำนาจการดำเนินนโยบายต่างประเทศได้ดำเนินไปอย่างระมัดระวังเพราะอาจสะท้อนหาความยุ่งยากกลับมาสู่อิตาลี มุสโสลินีพยายามหลีกเลี่ยงต่อการเป็นศัตรูกับประเทศมหาอำนาจ เพราะมุสโสลินีรู้ว่าอิตาลียังคงอ่อนแอและอิตาลียังคงต้องพึ่งพาเงินกู้จากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้พัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ ต่อมาเมื่อรัฐบาลมุสโสลินีเริ่มมีความมั่นคงในทางการเมืองและสามารถแก้ไขสภาวะเศรษฐกิจให้ดีขึ้น นโยบายต่างประเทศของอิตาลีจึงเริ่มเปลี่ยนแปลง โดยมุสโสลินีได้เริ่มโครงการขยายกำลังกองทัพเพื่อให้อิตาลีบรรลุจุดประสงค์ในการก้าวขึ้นสู่การเป็นประเทศมหาอำนาจ

การสนับสนุนการเข้ายึดครองฟิอูเม

มุสโสลินีเคยให้การสนับสนุนต่อการที่ กาบรียา แดนนันซิโอ (GABRIELE D'ANNUNZIO) เข้าทำการยึดครองฟิอูเมในปี ค.ศ. 1919 เหตุการณ์ดังกล่าวยุติลงด้วยการทำสนธิสัญญาราบัลโล (RAPALLO TREATY) ซึ่งลงนามกันในวันที่ 12 พฤศจิกายน ค.ศ. 1920 ระหว่างอิตาลีกับยูโกสลาเวีย มีผลทำให้เมืองฟิอูเมกลายเป็นเมืองท่าเสรี การให้การสนับสนุนต่อแดนนันซิโอได้สร้างชื่อเสียงให้แก่มุสโสลินี และยังทำให้ในเวลาต่อมาแดนนันซิโอได้กลายเป็นบุคคลสำคัญที่ได้ให้การสนับสนุนต่อการขึ้นมามีอำนาจในทางการเมืองของมุสโสลินี

วิกฤตการณ์คอร์ฟู (CORFU CRISIS)

ในปี ค.ศ. 1923 คณะนายทหารอิตาลีที่ได้รับการมอบหมายให้เข้าไปปักปันเขตแดนซึ่งเป็นกรณีพิพาทระหว่างกรีซกับอัลบาเนียได้ถูกฆ่าตายในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1923 สันนิฐานว่าเป็นการกระทำของพวกกองโจรชาวอัลบาเนีย มุสโสลินีถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่เป็นการดูถูกต่อประเทศอิตาลี และมุสโสลินีก็ไม่ได้ทำการสอบสวนความเป็นจริงว่าใครควรเป็นผู้รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มุสโสลินีได้ยื่นคำขาดต่อรัฐบาลกรีกให้ทำการขอโทษและจ่ายค่าเสียหายให้แก่อิตาลี และในขณะที่ยังไม่ได้รับคำตอบจากรัฐบาลกรีกมุสโสลินีได้ส่งเรือรบไประดมยิง และเข้ายึดครองเกาะคอร์ฟูของกรีซ กรีซจึงร้องเรียนไปยังองค์การสันติภาพชาติ ในขณะที่เดียวกันก็ได้เกิดแรงกดดัน

ทางการเมืองจากอังกฤษและฝรั่งเศสซึ่งไม่พอใจต่อการกระทำของอิตาลี จึงทำให้มุสโสลินีต้องถอนกำลังออกจากการยึดครองเกาะคอร์ฟู โดยรัฐบาลกรีกยอมจ่ายค่าเสียหายให้แก่อิตาลีเป็นการตอบแทน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ได้สร้างความภูมิใจให้แก่มุสโสลินี เพราะถือเป็นการแสดงออกถึงการที่อิตาลีได้หลุดพ้นจากการขึ้นาโดยอังกฤษและฝรั่งเศสทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ และนับเป็นจุดเริ่มต้นของการแสดงออกถึงการดำเนินนโยบายก้าวร้าวทางการเมืองระหว่างประเทศของอิตาลี⁹

การผนวกอัลบาเนีย

อัลบาเนียเป็นดินแดนอีกแห่งหนึ่งที่อิตาลีหวังจะได้รับเพื่อเป็นสิ่งตอบแทนจากการเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่อิตาลีก็ต้องผิดหวัง ต่อมาในปี ค.ศ. 1928 เมื่อประธานาธิบดีอาเหม็ด บี โซกู (AHMED BEY ZOGU) ได้สถาปนาตนเองขึ้นเป็นกษัตริย์ในฐานะของพระเจ้าชอก (ZOG) แล้วเศรษฐกิจของอัลบาเนียก็ได้เข้ามาผูกพันอยู่กับเศรษฐกิจของอิตาลี ทั้งนี้ เพราะธนาคารชาติของอัลบาเนียได้ตกอยู่ภายใต้การขึ้นาของคณะผู้บริหารชาวอิตาเลียนในกรุงโรม ผลจากความผูกพันทางเศรษฐกิจ จึงทำให้อัลบาเนียได้กลายเป็นรัฐในอารักขา (PROTECTORATE) ของอิตาลี ในปี ค.ศ. 1939 มุสโสลินีได้ขับพระเจ้าชอกออกจากตำแหน่งและผนวกอัลบาเนียเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของอิตาลี¹⁰

การรุกรานเอธิโอเปีย (ABYSSINIAN WAR)

มุสโสลินีมีนโยบายจัดตั้งจักรวรรดิอิตาลี ขึ้นในแอฟริกาตะวันออกซึ่งจะประกอบไปด้วย เจริเทรีย (ERITHEA) เอธิโอเปีย (ETHIOPIA) และโซมาเลีย (SOMALIA) นโยบายดังกล่าวยังเป็นการเปิดโอกาสให้อิตาลีได้แก้แค้นเอธิโอเปียจากเหตุการณ์ที่อิตาลีเคยพ่ายแพ้ต่อกษัตริย์เมเนเล็ก (MENELEX) ที่สมรภูมิ อาโดวา (ADOWA) ในปี ค.ศ. 1896 ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1935 มุสโสลินีได้ส่งกองทหารเข้าทำการยึดครองเอธิโอเปียทั้งทางบกและทางอากาศโดยไม่ได้แจ้งให้เอธิโอเปียรู้ตัวล่วงหน้าจนกระทั่งสามารถเข้ายึด

⁹Gilbert, *The End of the European Era 1890 to the Present*, P.234.

¹⁰Palmer, *The Penguin Dictionary of Twentieth-Century History*, P.13.

ครองเอธิโอเปียได้สำเร็จในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1936 องค์การสันนิบาตชาติได้ประนาม การกระทำของอิตาลีและจัดการลงโทษทางเศรษฐกิจ (SANCTION) ต่ออิตาลี แต่การ กระทำดังกล่าวก็ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากมุสลินี ต่อมาในปี ค.ศ. 1937 อิตาลีได้ลาออก จากการเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ การเข้ายึดครองเอธิโอเปียเป็นการแสดงออก ถึงนโยบายก้าวร้าวเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่จะทำให้อิตาลีกลับมามีความรุ่งเรืองดังเช่นในอดีต และทำให้อิตาลีกลายมาเป็นประเทศมหาอำนาจดังที่มุสลินีได้ตั้งความหวังเอาไว้¹

ความสัมพันธ์ระหว่างอิตาลีกับเยอรมนี

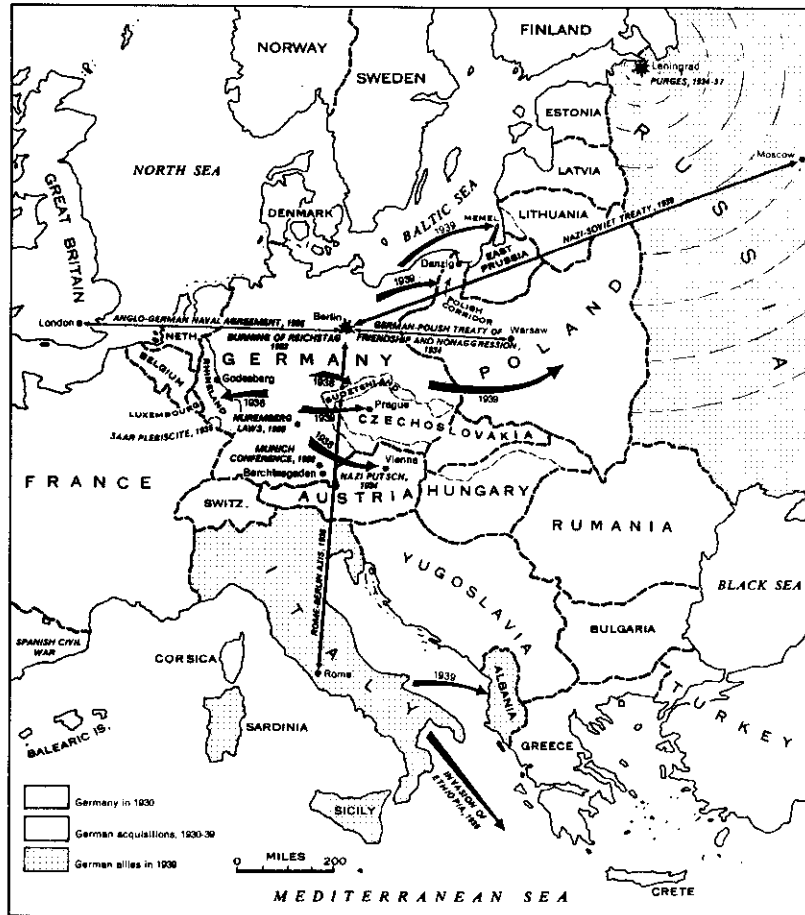
มุสลินีเคยมีนโยบายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อเยอรมนีภายใต้การนำของฮิตเลอร์ เมื่อ ฮิตเลอร์พยายามเข้าทำการยึดครองออสเตรียในปี ค.ศ. 1934 แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะถูกขัดขวางจากมุสลินีซึ่งไม่ต้องการเห็นเยอรมนีขยายดินแดนมาจนจรดเขตแดน ทางตอนเหนือของอิตาลี แต่จากปัจจัยที่การปกครองภายในประเทศมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ประกอบกับการที่อิตาลีได้รับการประนามและการลงโทษจากการรุกรานเอธิโอเปีย จึงทำให้ ผู้เผด็จการของทั้งสองประเทศสามารถหันมาร่วมมือกันได้ในปี ค.ศ. 1936 ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของแกนโรม-เบอร์ลิน (ROME-BERLIN AXIS) หลังจากนั้นทั้งสองประเทศก็ได้ ร่วมมือกันให้ความช่วยเหลือแก่นายพลฟรังโกทำการปฏิวัติล้มรัฐบาลสาธารณรัฐที่ 2 ของ สเปนได้สำเร็จในปี ค.ศ. 1939

เยอรมนี

สาธารณรัฐไวมาร์ (WEIMAR REPUBLIC OF 1918-1933)

ในตอนปลายสงครามโลกครั้งที่ 1 เมื่อเยอรมนีตกอยู่ในสภาพที่อ่อนแอลงในทุกๆ ด้าน ทหารเรือเยอรมันซึ่งประจำการอยู่ที่ฐานทัพเรือที่เมืองคิเอล (KIEL) ได้ก่อความ วุ่นวายขึ้นจนกลายมาเป็นชนวนก่อให้เกิดการปฏิวัติลุกลามไปยังเมืองต่างๆ ของเยอรมนี จนเป็นสาเหตุที่ทำให้พระเจ้าไกเซอร์วิลเลียมที่ 2 ทรงประกาศสละราชสมบัติไปในวันที่ 9 พฤศจิกายน ค.ศ. 1918 เป็นเวลาสองวันก่อนที่จะมีการลงนามกันในสนธิสัญญาสงบศึกเพื่อ ยุติสงครามโลกครั้งที่ 1

¹Ibid., P.8.

แผนที่ยุโรปก่อนการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2
 ที่มา The Mainstream of Civilization

การสละราชสมบัติของพระเจ้าไกเซอร์วิลเลียมที่ 2 เท่ากับเป็นการล้มการปกครอง
 ในระบอบกษัตริย์ของเยอรมนี โดยมีรัฐบาลชั่วคราว (PROVISIONAL GOVERNMENT)
 ภายใต้การนำของพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (SOCIAL DEMOCRATIC GOVERNMENT)
 เข้ามาทำหน้าที่แทน พรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเป็นพรรคการเมืองซึ่งได้รับเสียงสนับสนุน
 เป็นอย่างมากในช่วงก่อนการเกิดของสงครามโลกครั้งที่ 1 ต่อมาในปี ค.ศ. 1918 ก็ได้
 เกิดความแตกแยกขึ้นภายในพรรคจนเป็นสาเหตุก่อให้เกิดกลุ่มการเมืองแยกตัวออกมาดังนี้
 คือ

1. **กลุ่มเสียงส่วนใหญ่สังคมนิยม (MAJORITY SOCIALISTS)** ประกอบไปด้วยสมาชิกมีจำนวนมากที่สุด มีความต้องการให้ประเทศเยอรมนีค่อยๆ ดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบสังคมนิยมอุตสาหกรรม และคัดค้านการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการปฏิวัติ

2. **กลุ่มอิสระสังคมนิยม (INDEPENDENT SOCIALISTS)** เป็นกลุ่มที่ต้องการให้ประเทศเยอรมนีเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบสังคมนิยมในทันทีทันใดโดยไม่ใช้วิธีการที่รุนแรง

3. **กลุ่มสปาร์ตาซิสต์ (SPARTACISTS)** เป็นกลุ่มคอมมิวนิสต์หัวรุนแรงซึ่งต้องการให้มีการจัดตั้งระบอบเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ (PROLETARIAT) ขึ้นมาในทันทีทันใดเช่นเดียวกับที่พรรคบอลเชวิคได้กระทำในรัสเซีย

การก่อการกบฏโดยกลุ่มสปาร์ตาซิสต์

ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1919 กลุ่มคอมมิวนิสต์สปาร์ตาซิสต์ได้พยายามก่อการปฏิวัติขึ้นในกรุงเบอร์ลิน รัฐบาลชั่วคราวจึงมอบหมายให้กองทัพบกเข้าทำการปราบปรามจนประสบความสำเร็จภายในระยะเวลาอันสั้น ความล้มเหลวของการปฏิวัติในครั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากกองทัพบกไม่สนับสนุนการปฏิวัติที่ใช้ความรุนแรง ซึ่งมีลักษณะไม่แตกต่างไปจากการปฏิวัติของพวกบอลเชวิคซึ่งเกิดขึ้นในรัสเซีย การกระทำของกองทัพบกในครั้งนี้เท่ากับเป็นการฟื้นฟูศักดิ์ศรีของกองทัพบกขึ้นมาใหม่ ภายหลังจากที่ต้องประสบกับความพ่ายแพ้มาจากสงครามโลกครั้งที่ 1

รัฐธรรมนูญไวมาร์

ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1919 สภาแห่งชาติได้จัดการประชุมขึ้นที่เมืองไวมาร์ เพื่อร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใช้ในการปกครองประเทศ **รัฐธรรมนูญไวมาร์ (WEIMAR CONSTITUTION)** กำหนดให้ประเทศเยอรมนีเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบสาธารณรัฐประชาธิปไตยโดย

1. ประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งวาระละ 7 ปีถือเป็นประมุขสูงสุดของประเทศ โดยได้มาจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประชาชนชายและหญิงที่บรรลุนิติภาวะ (UNIVERSAL SUFFRAGE) เช่นเดียวกันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อเข้าไปนั่งในสภาผู้แทนราษฎรที่เรียกว่า REICHSTAG

2. พรรคการเมืองสามารถส่งผู้แทนราษฎรเข้าไปนั่งในสภาผู้แทนราษฎรตามสัดส่วนของคะแนนเสียงที่ได้รับจากการเลือกตั้ง

3. นายกรัฐมนตรี (CHANCELLOR) เป็นตำแหน่งที่ถูกระบุกำหนดให้รับผิดชอบต่อประธานาธิบดีและสภาผู้แทนราษฎร

4. กฎหมายรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ประธานาธิบดีสามารถใช้อำนาจพิเศษในการปกครองเมื่อประเทศต้องตกอยู่ในสภาวะฉุกเฉิน

5. ประธานาธิบดีมีอำนาจบังคับให้นายกรัฐมนตรีลาออกโดยไม่ถูกขัดขวางจากสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่เดียวกันสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถบังคับให้นายกรัฐมนตรีลาออกแม้จะไม่ตรงกับความต้องการของประธานาธิบดี

6. เยอรมนีมีรูปแบบการปกครองเป็นแบบสหพันธรัฐ (FEDERAL UNION) โดยภายในแต่ละรัฐจะมีรัฐธรรมนูญเป็นของตนเอง และจะต้องส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมในสภาสูงที่เรียกว่า REICHSRAT

กบฏแคปปี (KAPP PUTSCH)

สาธารณรัฐเยอรมันซึ่งรอดพ้นจากการก่อการกบฏของพวกคอมมิวนิสต์สปาร์ตาซิสท์จนสามารถนำรัฐธรรมนูญไวมาร์มาประกาศบังคับใช้จนก่อให้เกิดสาธารณรัฐไวมาร์ โดยมีประธานาธิบดีอีแบร์ (EBERT) ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีคนแรก ในเวลาต่อมาสาธารณรัฐไวมาร์ก็ถูกทำลายอำนาจจากการเกิดกบฏแคปปี ซึ่งเป็นการก่อการจลาจลซึ่งมีความรุนแรงที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1920 โดยกลุ่มนายทหารที่มีความไม่พอใจต่อรัฐบาล ได้ก่อความวุ่นวายขึ้นเพื่อขับไล่รัฐบาลสาธารณรัฐออกจากกรุงเบอร์ลินเพื่อแต่งตั้งด็อกเตอร์แคปปี (DR.KAPP) ขึ้นเป็นผู้นำของประเทศ การกบฏในครั้งนี้ถูกต่อต้านจากพวกกรรมกรที่อยู่ในกรุงเบอร์ลินซึ่งได้ทำการต่อต้านการกบฏโดยงดการให้บริการสาธารณะทุกประเภทภายในกรุงเบอร์ลินจนทำให้พวกกบฏต้องเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ไปในที่สุด¹²

---

¹²F.L. Carsten, "The Revolution and the Weimar Republic, 1918-1933", *Encyclopedia Americana*, Vol.12 (1974), P.688.

กบฏมิวนิคหรือกบฏโรงเบียร์ (MUNICH PUTSCH OR BEER HALL PUTSCH)

การกบฏครั้งนี้เกิดขึ้นภายใต้การนำของอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (ADOLF HITLER) และจอมพลลูเดนดอร์ฟ (LUDENDORFF) ผู้ชรา เมื่อเห็นว่าสาธารณรัฐไวมาร์มีท่าทีว่าจะไปไม่รอด กลุ่มผู้ก่อการจึงร่วมมือกันวางแผนล้มรัฐบาลสาธารณรัฐที่ห้องเก็บเบียร์ซึ่งใช้เป็นกองบัญชาการ เพื่อทำการยึดอำนาจในรัฐบาเวเรียก่อนที่จะเดินทัพเข้าสู่กรุงเบอร์ลิน (MARCH ON BERLIN) เช่นเดียวกับที่มุสโสลินีเคยทำในอิตาลี พวกกบฏได้ก่อเหตุวุ่นวายขึ้นในระหว่างวันที่ 8-9 พฤศจิกายน ค.ศ. 1923 แต่ก็มีอันต้องล้มเหลวไปในที่สุด มีผลทำให้พวกกบฏถูกฆ่าตายไปจำนวน 16 คน ฮิตเลอร์ถูกจับและถูกตัดสินจำคุก 5 ปี ส่วนจอมพลลูเดนดอร์ฟได้หลุดพ้นจากข้อกล่าวหา

ต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1924 กลุ่มฝ่ายขวาชาตินิยมและพรรคคอมมิวนิสต์ต่างก็ได้รับเสียงสนับสนุนเพิ่มขึ้น ในปี ค.ศ. 1925 จอมพลฮินเดนเบิร์ก (PAUL VON HINDENBURG) ได้รับการเลือกตั้งขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีซึ่งถือเป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของกลุ่มฝ่ายขวาในเยอรมนี¹³

สาธารณรัฐไวมาร์กับปัญหาทางด้านการเมือง

สาธารณรัฐไวมาร์เป็นสาธารณรัฐที่เกิดจากความพ่ายแพ้ของเยอรมนี จึงมักถูกโจมตีจากกลุ่มนักการเมืองหัวรุนแรงทั้งจากฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา แต่สาธารณรัฐไวมาร์ก็ยังคงครองตัวอยู่ได้เพราะได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองกลุ่มที่มีนโยบายไม่รุนแรงในทางการเมือง เช่น กลุ่มเสียงส่วนใหญ่สังคมนิยม พรรคกลางคาทอลิก (CATHOLIC CENTER) และพรรคประชาชนเสรี (LIBERAL PEOPLE'S PARTY) แต่พรรคการเมืองเหล่านี้ก็ไม่สามารถรวมตัวกันได้เนื่องจากความแตกต่างในแนวความคิดทางการเมือง จนก่อให้เกิดความแตกแยกขึ้น ดังเช่นกรณีความแตกแยกระหว่างกลุ่มเสียงส่วนใหญ่สังคมนิยมกับพรรคกลางคาทอลิก เป็นต้น

¹³Palmer, *The Penguin Dictionary of Twentieth-Century History*, P.275.

สาธารณรัฐไวมาร์ไม่เคยใช้มาตรการเด็ดขาดในการปราบปรามพวกที่ต้องการล้มรัฐบาลด้วยวิธีการรุนแรง ในเวลาต่อมากลุ่มผู้ก่อการหัวรุนแรงไม่ว่าจะเป็นฝ่ายซ้ายหรือฝ่ายขวามักจะได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระจากโทษทัณฑ์ที่ได้รับ

สาธารณรัฐไวมาร์เป็นสาธารณรัฐที่ถูกโจมตีเพราะเป็นผลพวงของความพ่ายแพ้ของฝ่ายเยอรมนีและเป็นผลที่ได้รับจากการทำสนธิสัญญาแวร์ซาย ทำให้ชาวเยอรมันที่หึงในเกียรติภูมิของชาติทนไม่ได้กับสิ่งที่เกิดขึ้นดังกล่าว ชาวเยอรมันยังขมขื่นจากความผิดที่พวกเขาถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ก่อสงคราม จนต้องถูกลงโทษโดยการทำสนธิสัญญาแวร์ซายและยังต้องจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามเป็นจำนวนมหาศาล ถึงแม้สาธารณรัฐไวมาร์ไม่ได้เป็นผู้ก่อปัญหาแต่สาธารณรัฐไวมาร์ก็เกิดขึ้นจากความพ่ายแพ้ของเยอรมนี สาธารณรัฐไวมาร์จึงกลายมาเป็นผู้ที่จะต้องรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

สาธารณรัฐไวมาร์กับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ในช่วงเวลาที่สงครามโลกครั้งที่ 1 กำลังดำเนินอยู่นั้นรัฐบาลเยอรมันได้พิมพ์ธนบัตรออกมาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำสงครามเป็นจำนวนมาก จนก่อให้เกิดสภาวะเงินเฟ้อ ในเวลาต่อมาเมื่อเยอรมนีเป็นฝ่ายแพ้สงครามจึงไม่สามารถฟื้นฟูค่าของเงินที่ตกต่ำให้ดีขึ้น ดังนั้น สภาวะเงินเฟ้อในเยอรมนีจึงยังคงไม่ได้รับการแก้ไข

ต่อมาเมื่อฝรั่งเศสเข้ายึดครองแคว้นรูห์ ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญของเยอรมนีในปี ค.ศ. 1923 มีผลทำให้เศรษฐกิจของเยอรมนีทรุดหนักลงกว่าเดิม และยิ่งส่งผลกระทบต่อค่าปฏิกรรมสงคราม ค่าของเงินเยอรมันตกต่ำลงไปมากเพราะในช่วงก่อนการเกิดของสงครามโลกครั้งที่ 1 เงิน 1 ดอลลาร์มีค่าแลกเปลี่ยนเป็นจำนวน 4 มาร์ค แต่เมื่อถึงเดือนกันยายน ค.ศ. 1923 เงิน 1 ดอลลาร์สามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินมาร์คได้ ถึง 4.2 ล้านๆ (TRILLION) มาร์ค เงินมาร์คจึงมีค่าเป็นเพียงแค่เศษกระดาษ¹⁴

ในระหว่างปี ค.ศ. 1924 และ 1925 แผนการดอส์ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การช่วยเหลือต่อเยอรมนีในเรื่องค่าปฏิกรรมสงครามเริ่มส่งผลในทางปฏิบัติ เพราะค่าของเงินมาร์คเริ่มมั่นคงขึ้นและอุตสาหกรรมในเยอรมนีเริ่มขยายตัว

¹⁴Richard Pipes, **Modern Europe** (Illinois : The Dorsey Press,1981), P.170.

ผลกระทบของสภาวะเงินเฟ้อทางด้านการเศรษฐกิจ

1. ทั้งพวคนายทุนนักอุตสาหกรรมและพวกลูกหนี้ต่างก็สามารถชำระหนี้สินได้โดยง่าย โดยการจ่ายเป็นธนบัตรซึ่งแทบจะหาค่าไม่ได้
2. เมื่อสามารถชำระหนี้สินได้ทั้งหมดแล้ว พวคนายทุนนักอุตสาหกรรมจึงสามารถนำเงินมาลงทุนซื้อเครื่องจักรที่ทันสมัยมาทดแทนเครื่องจักรเก่า ทำให้กิจการทางด้านอุตสาหกรรมเริ่มขยายตัว
3. กลุ่มชนชั้นกลางโดยเฉพาะพวกที่มีเงินฝากธนาคาร พวกที่ทำประกันภัยหรือพวกที่อยู่กับรายได้คงที่กลายเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะเงินเฟ้อมากที่สุด

ผลกระทบของสภาวะเงินเฟ้อทางด้านการเมืองและสังคม

1. ความร่ำรวยของกลุ่มนายทุนนักอุตสาหกรรมเท่ากับเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่บรรดาพรรคการเมืองฝ่ายขวา ดังเช่นกรณีที่เกิดขึ้นที่อิตาลีได้รับเงินอุดหนุนพรรคนาซีเป็นจำนวนมากจากพวคนายทุนนักอุตสาหกรรม
2. กลุ่มชนชั้นกลางที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในเยอรมนีไม่สามารถรวมตัวเข้ากับกลุ่มกรรมกรและพรรคการเมืองที่พวกกรรมกรให้การสนับสนุน เนื่องจากความแตกต่างทางด้านชนชั้นที่เกิดขึ้นในเยอรมนี จึงเป็นการเปิดโอกาสให้พรรคนาซีนำเอาทฤษฎีทางด้านเชื้อชาติที่ว่าชนเผ่าเยอรมันคือชนเผ่าผู้นำในกลุ่มของชาวอารยัน (ARYAN) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเจริญสูงสุดมาเสนอแก่กลุ่มชนชั้นกลางที่กำลังตกอยู่ในสภาวะของความหมดหวังเนื่องจากได้รับผลกระทบจากสภาวะเงินเฟ้อ

นโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐไวมา

การดำเนินนโยบายต่างประเทศของสาธารณรัฐไวมาจะมีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดสันติภาพ และในช่วงตลอดระยะเวลา 10 ปีแรกนับเป็นช่วงเวลาที่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอยู่ในสภาวะแห่งความสงบยกเว้นในปี ค.ศ. 1923 ซึ่งได้เกิดกรณีฝรั่งเศสเข้ายึดครองแคว้นรุร์ของเยอรมนี

สนธิสัญญารัปัลโล (RAPALLO TREATY)

ในปี ค.ศ. 1922 เยอรมนีได้ลงนามเพื่อฟื้นฟูสัมพันธภาพกับรัสเซียในสนธิสัญญารัปัลโล โดยทั้งสองฝ่ายสัญญาที่จะร่วมมือกันในทางเศรษฐกิจและเยอรมนี

ยินดีที่จะขายอาวุธให้แก่รัสเซีย หลังจากนั้นเยอรมนีได้ส่งผู้เชี่ยวชาญทางทหารไปยังรัสเซีย เพื่อสอนการใช้อาวุธให้แก่กองทัพแดง จึงทำให้เยอรมนีประสบโอกาสที่จะทำการทดลอง อาวุธชนิดใหม่ เนื่องจากสาระสำคัญของสนธิสัญญาแวร์ซายส์ห้ามไม่ให้มีการกระทำ กิจกรรมดังกล่าวในดินแดนเยอรมนี

สนธิสัญญาโลคาร์โน (LOCARNO TREATIES)

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1925 กลุ่มประเทศในยุโรปได้ร่วมมือจัดการประชุมนานาชาติขึ้นที่เมืองโลคาร์โนในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทำให้เกิดการทำสนธิสัญญาขึ้นหลายฉบับ ในระหว่างเดือนธันวาคม ค.ศ. 1925 สนธิสัญญาฉบับที่สำคัญที่สุดได้แก่สนธิสัญญาการประกันพรมแดนระหว่างเยอรมนี ฝรั่งเศสและเบลเยียม ทั้งยังมีการรับรองดินแดนไรน์แลนด์ให้เป็นเขตปลอดทหาร สนธิสัญญาฉบับนี้มีประเทศต่าง ๆ ร่วมลงนามคือ เยอรมนี ฝรั่งเศส และเบลเยียมโดยได้รับการค้ำประกันจากอังกฤษและอิตาลี ในขณะเดียวกัน เยอรมนีได้ร่วมลงนามกับ ฝรั่งเศส เบลเยียม โปแลนด์และเชโกสโลวาเกีย เพื่อเป็นการประกันพรมแดนระหว่างโปแลนด์กับเชโกสโลวาเกีย สนธิสัญญาโลคาร์โนได้สร้างภาพลักษณ์ใหม่ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสร้างความมั่นคงร่วมกันขึ้นในยุโรป¹⁵

สนธิสัญญาโลคาร์โนถือเป็นการประสบความสำเร็จของนายออสเตน แคมเบอร์เลน (AUSTEN CHAMBERLAIN) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอังกฤษ นายอริสตีดี บริองด์ (ARISTIDE BRIAND) นักการเมืองคนสำคัญที่ควบคุมนโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสในตอนปลายทศวรรษที่ 1920 และนายกุสตาฟ สเตรสมาน (GUSTAV STRESEMANN) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของเยอรมนี เพราะบุคคลทั้งสามได้ดำเนินความพยายามในการแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อก่อให้เกิดสันติภาพขึ้นในยุโรป

ในปี ค.ศ. 1926 เยอรมนีก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ จึงทำให้สันติภาพของโลกเกิดความมั่นคง ประชาธิปไตยกำลังเบ่งบาน แต่ต่อมาเมื่อเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกขึ้นในปี ค.ศ. 1929 เหตุการณ์ดังกล่าวได้ทำลายความสงบสุขที่กำลังเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1920 ไปในที่สุด

¹⁵ibid., P.167.

ผลกระทบของการเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกในปี ค.ศ. 1929

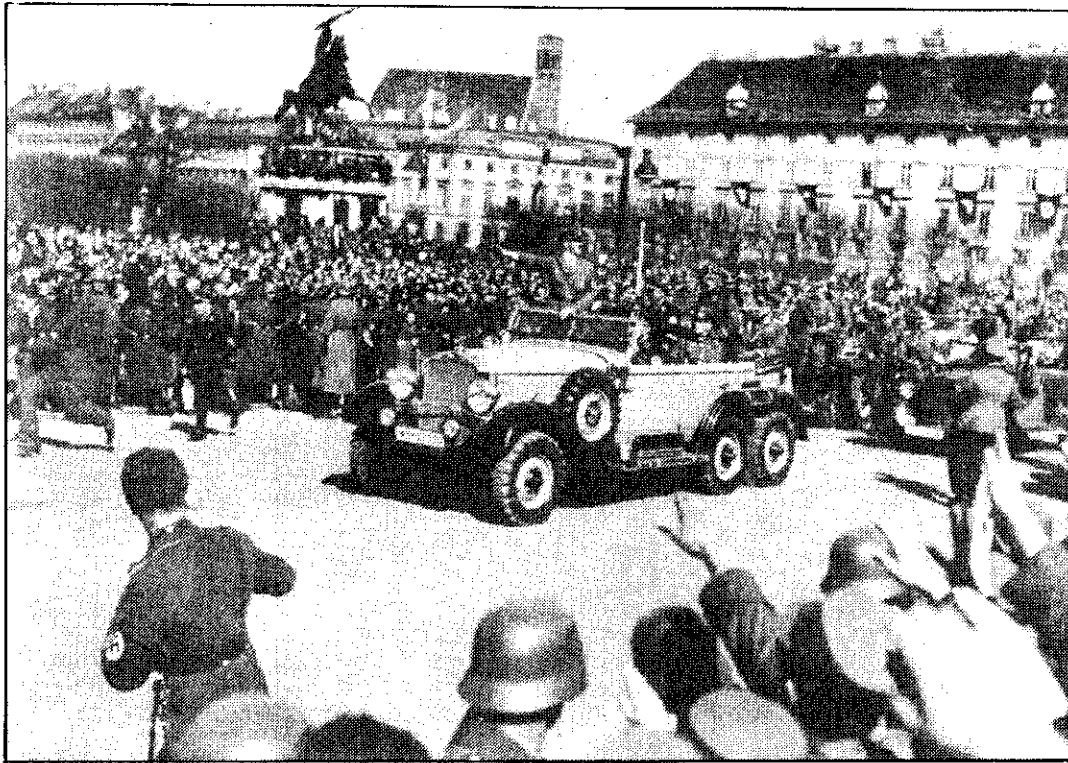
เมื่อเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกขึ้นในปี ค.ศ. 1929 ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการประกอบกิจการอุตสาหกรรมในเยอรมนี เพราะมีผลทำให้พวกกรรมกรต้องตกงานถึงประมาณ 6 ล้านคน การตกงานของพวกกรรมกรได้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อการดำเนินนโยบายทางการเมืองภายในประเทศ เพราะพวกกรรมกรต่างก็หันมาให้การสนับสนุนแก่พรรคการเมืองฝ่ายซ้ายและฝ่ายขวา จึงทำให้พรรคการเมืองที่มีนโยบายเป็นกลางซึ่งได้ทำงานอย่างหนักเพื่อทำให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณรัฐไวมาร์ ต้องสูญเสียคะแนนนิยมไปเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการเลือกตั้งในปี ค.ศ. 1930 และปี ค.ศ. 1932 พรรคคอมมิวนิสต์และพรรคนาซีเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงเพิ่มขึ้น จนทำให้พรรคการเมืองทั้งสองพรรคกลายมาเป็นพรรคการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในเยอรมนี

การที่เยอรมนีได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจรุนแรงกว่าประเทศอื่นๆ เป็นผลที่เยอรมนีได้รับมาจากการทำสนธิสัญญาแวร์ซายส์ ประชาชนเยอรมันได้ก่อปฏิกิริยาต่อผลกระทบที่ได้รับ โดยหันมาให้การสนับสนุนต่อพรรคการเมืองที่มีแนวนโยบายชาตินิยมรุนแรง เช่นพรรคนาซี เช่นกลุ่มชนชั้นกลางซึ่งได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1923 และกลุ่มนายทุนนักอุตสาหกรรมต่างก็เกิดความเกรงกลัวต่อการขยายตัวของพรรคคอมมิวนิสต์ กลุ่มชนทั้งสองกลุ่มมีความต้องการรัฐบาลกลางที่เข้มแข็ง ดังนั้น ในเวลาต่อมาจึงหันมาให้การสนับสนุนแก่พรรคนาซี

อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (ADOLF HITLER ค.ศ. 1889-1945)

ฮิตเลอร์เกิดที่เมืองบราวเนา (BRAUNAU) ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของออสเตรียในปี ค.ศ. 1889 ในปี ค.ศ. 1907 ฮิตเลอร์สมัครเข้าเรียนวิชาการวาดรูปที่สถาบัน **VIENNA ACADEMY OF FINE ARTS** แต่ก็ได้รับการปฏิเสธ ในระหว่างปี ค.ศ. 1909-1913 ฮิตเลอร์ได้ย้ายไปอยู่ที่กรุงเวียนนา โดยหาเลี้ยงชีพด้วยการเป็นกรรมกรและเป็นจิตรกรรับจ้างแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพการงานจนทำให้ฮิตเลอร์เกิดความเกลียดชังพวกยิวซึ่งฮิตเลอร์คิดว่าพวกยิวคือกลุ่มคนที่ทำให้เขาไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันชั้นสูง และยังเป็นกลุ่มที่ทำให้เขาไม่สามารถประสบความสำเร็จในการเป็นจิตรกร ในปี ค.ศ. 1913 ฮิตเลอร์ได้อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ในแคว้นบาวาเรียในประเทศเยอรมนีเพื่อหลบหนีการเกณฑ์ทหาร¹⁶

¹⁶Mc Kay, *A History of Western Society*, P.1040.

ฮิตเลอร์

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ฮิตเลอร์ได้สมัครเข้าเป็นทหารอาสาในกองทัพเยอรมันจนได้รับเหรียญกล้าหาญในระดับ IRON CROSS ชั้นสองในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1914 และ IRON CROSS ชั้นหนึ่งในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1918 เมื่อเขาได้รับบาดเจ็บถึงขั้นตาบอดไปชั่วขณะจนถูกปลดประจำการเพราะโดนก๊าซพิษจากการรบกับทหารอังกฤษที่ฟลานเดอร์ส (FLANDERS) หลังจากนั้นฮิตเลอร์ก็กลับไปอยู่ที่บาวาเรีย

ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลง ฮิตเลอร์ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคกรรมกรเยอรมัน (GERMAN WORKERS PARTY) ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1919 ซึ่งเป็นพรรคการเมืองเล็กๆ ที่มีนโยบายชาตินิยมและมีแนวความคิดรุนแรงในทางการเมือง โดยมุ่งในการต่อต้านกลุ่มมาร์กซิสต์และกลุ่มประชาธิปไตย ต้องการทำให้เยอรมนีเกิดความเป็นเอกภาพภายใต้ระบบสังคมนิยมซึ่งจะเป็นการจัดความยุติธรรมของระบบทุนนิยมและสร้างชุมชนที่ยิ่งใหญ่ขึ้นในเยอรมนี

ในปี ค.ศ. 1920 พรรคกรรมกรเยอรมันได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นพรรคกรรมกรเยอรมันสังคมนิยม (NATIONAL SOCIALIST GERMAN WORKERS' PARTY) แต่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในนามของพรรคนาซี (NAZI) ในปี ค.ศ. 1921 ฮิตเลอร์ได้ก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่งผู้นำ (FUHRER) ของพรรคโดยมีอำนาจในการตัดสินใจและสั่งการในฐานะตัวแทนของพรรค ฮิตเลอร์สามารถพัฒนาพรรคนาซีให้ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะฮิตเลอร์เป็นผู้มีพรสวรรค์ในการพูดเร้าความรู้สึกต่อสาธารณชนให้เกิดความคิดเห็นคล้อยตาม¹⁷ (DEMAGOGIC ORATOR)

กลุ่มเยาวชนนาซี

¹⁷Gordon A. Craig, *Europe Since 1914* (Illinois : The Dryden Press Inc., 1972), P.568.

วิธีการบริหารพรรคนาซีของฮิตเลอร์

1. สมาชิกพรรคนาซีอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเด็ดขาดโดยฮิตเลอร์ สมาชิกพรรคนาซีต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ดี

2. พรรคนาซีมีการจัดองค์กรและการโฆษณาชวนเชื่อที่ดี เช่น มีเพลงและคำขวัญเพื่อเป็นเครื่องปลุกเร้าจิตใจประชาชน และก่อนที่ฮิตเลอร์จะกล่าวคำปราศรัยก็จะมีการจัดขบวนแห่แห่อย่างยิ่งใหญ่เพื่อเรียกร้องความสนใจจากประชาชน

3. ฮิตเลอร์สามารถพุดจูงใจคนฟังโดยการกล่าวโจมตี สนธิสัญญาแวร์ซายส์ สาธารณรัฐไวมาร์ พวกยิว และประเทศที่ได้รับผลประโยชน์จากการเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ 1

4. พรรคนาซีได้รับเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่จากกลุ่มชนชั้นกลางและกลุ่มเยาวชน

5. พรรคนาซีมีกองกำลังของตนเองซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยจู่โจม (STROM TROOPS มีชื่อย่อว่า S.A.) สวมเครื่องแบบเสื้อเชิร์ตสีน้ำตาลมีกำลังพลประมาณ 3 ล้านคน มีหน้าที่สำคัญในการต่อสู้กับพวกคอมมิวนิสต์และคอยทำร้ายพวกยิวในช่วงเวลาก่อนที่พรรคนาซีจะก้าวขึ้นมากุมอำนาจในเยอรมนี นอกจากนี้ ก็ยังมีหน่วยป้องกัน มีชื่อย่อว่าหน่วย S.S. ส่วนใหญ่เป็นพวกคนหนุ่มที่ดองงานโดยจะได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีจากพรรคนาซี¹⁸

พอถึงต้นปี ค.ศ. 1922 พรรคนาซีมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนสิบเท่าเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสมาชิกในสมัยแรกเริ่มที่มีการก่อตั้งพรรค ความล้มเหลวจากการเข้าร่วมในกบฏมิวนิคในปี ค.ศ. 1923 ทำให้ฮิตเลอร์ต้องถูกติดคุก แต่เหตุการณ์ดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้พรรคนาซีต้องสลายตัวลงไปแต่กลับส่งผลให้พรรคนาซีได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น¹⁹

MEIN KAMPF

ในขณะที่อยู่ในคุกฮิตเลอร์ได้เขียนหนังสือชื่อ **MEIN KAMPF (MY STRUGGLE)** หรือ การต่อสู้ของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นการเขียนชีวประวัติส่วนตัวของฮิตเลอร์ในอดีต มีการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในเยอรมนีและวิธีการแก้ไข ในเวลาต่อมาหนังสือเล่มนี้ได้กลายเป็นแนวทางในการปฏิบัติของพรรคนาซี

¹⁸Mc Kay, *A History of Western Society*, P.1040.

¹⁹Ibid., P.1041.

หลักการที่สำคัญของพรรคนาซี

1. มีความเชื่อว่าชนชาติเยอรมัน (VOLK = GERMAN RACE) เป็นชนชาติที่มีความเจริญเหนือชนชาติอื่นๆ เพราะเป็นชนชาติที่ประสบความสำเร็จในกิจการทุกๆ ด้าน นับจากสมัยอดีตที่ผ่านมาตามบันทึกในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ
2. ในอนาคตภายภาคหน้าชนชาติเยอรมันจะเป็นชนชาติที่ได้ปกครองโลก กลุ่มชนเชื้อชาติอื่นๆ จึงมีหน้าที่ในการรับใช้ชนชาติเยอรมัน ถ้าชนกลุ่มใดไม่ปฏิบัติตามก็จะต้องถูกทำลายให้สูญสิ้นไป
3. ประเทศเยอรมนีถูกล้อมรอบไปด้วยประเทศมหาอำนาจซึ่งประชากรมีเชื้อชาติต่ำกว่าชนชาติเยอรมัน ดังนั้น ประเทศเหล่านี้จึงต้องการทำลายประเทศเยอรมนี ความคิดดังกล่าวเป็นความคิดที่มีต่อผลกระทบที่ได้รับจากการทำสนธิสัญญาแวร์ซายส์
4. เน้นในเรื่องของการเป็นผู้นำ (FUHRER) โดยชนชาติเยอรมัน (VOLK) จะต้องเชื่อฟังผู้นำอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง
5. ถือว่าการก่ออาชญากรรมร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติคือการทำของพวกยิว พวกยิวจึงกลายเป็นแพะรับบาปในความล้มเหลวที่เกิดขึ้นในดินแดนเยอรมนี²⁰

นโยบายที่สำคัญของพรรคนาซี

พรรคนาซีได้แถลงนโยบายเพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเยอรมันซึ่งประกอบไปด้วย

1. การต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์
2. การต่อต้านยิว (ANTI-SEMITISM)
3. การแก้ไขสนธิสัญญาแวร์ซายส์
4. การลดค่าปฏิกรรมสงคราม
5. การฟื้นฟูจักรวรรดิเยอรมัน

---

²⁰Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, PP.386-387

เมื่อเกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกขึ้นในปี ค.ศ. 1929 ยิ่งทำให้พรรคนาซีได้รับคะแนนเสียงเพิ่มขึ้น เพราะฮิตเลอร์สามารถหาคะแนนเสียงกับกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ โดยพรรคนาซีได้ให้คำมั่นสัญญาที่จะมอบสิ่งตอบแทนแก่ผู้ที่ลงคะแนนให้แก่พรรคนาซี และประชาชนจะต้องเชื่อฟังผู้นำพรรคนาซีจึงจะทำให้พรรคประสบความสำเร็จในการกำจัดศัตรูของประเทศซึ่งได้แก่พวกยิว

ประธานาธิบดีฮินเดนเบิร์ก

ความล้มเหลวในการจัดตั้งรัฐบาลของ ฟอน ปาเปน

การเลือกตั้งในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1932 พรรคนาซีได้รับที่นั่งทั้งหมด 230 ที่นั่ง และได้กลายเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงสูงสุด แต่ก็ยังไม่สามารถคุมเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ประธานาธิบดีฮินเดนเบิร์ก ซึ่งไม่ต้องการแต่งตั้งฮิตเลอร์ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี จึงเชิญ ฟอน ปาเปน (FRANZ VON PAPEN) ให้มาเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลผสม แต่ปาเปนก็ไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จทั้งๆ ที่ได้เสนอตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีให้แก่ฮิตเลอร์แต่ก็ได้รับการปฏิเสธ นอกจากนี้ ปาเปนยังได้รับ

การปฏิเสธข้อเสนอจากพรรคคอมมิวนิสต์ ปาเปนจึงยุบสภาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นมาใหม่

การเลือกตั้งในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1932 พรรคคอมมิวนิสต์ได้รับคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นในขณะเดียวกันพรรคนาซีก็ยังคงเป็นพรรคที่ได้รับคะแนนสูงสุด แต่ก็ยังไม่สามารถคุมเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น ปาเปนจึงขอลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดีอินเดนเบิร์กจึงมอบภาระในการจัดตั้งรัฐบาลให้แก่นายพลชไลเซอร์ (KURT VON SCHLEICHER) แต่ชไลเซอร์ก็ไม่ได้รับเสียงสนับสนุนจากพรรคการเมืองทั้งฝ่ายซ้ายและฝ่ายกลางจึงทำให้เขาต้องลาออก²¹

ฮิตเลอร์ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ในวันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 1933 ประธานาธิบดีอินเดนเบิร์กจึงต้องแต่งตั้งฮิตเลอร์ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่เป็นรัฐบาลผสมซึ่งคณะรัฐมนตรีประกอบไปด้วยสมาชิกพรรคนาซี พรรคการเมืองกลุ่มอนุรักษนิยมและกลุ่มทหาร โดยกลุ่มที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดตั้งรัฐบาลผสมกับฮิตเลอร์คิดว่าจะสามารถชี้นำฮิตเลอร์และใช้ฮิตเลอร์ให้เป็นประโยชน์ เช่น การขอเพิ่มงบประมาณทางทหารและการจัดมาตรการขึ้นเด็ดขาดเพื่อปราบปรามกลุ่มกรรมกรที่ก่อความวุ่นวาย แต่บรรดานักการเมืองเหล่านี้ก็คิดผิดเพราะฮิตเลอร์จะไม่ยอมประนีประนอมกับผู้ใด นอกจากนี้ ฮิตเลอร์ยังประกาศยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้นใหม่ในวันที่ 5 มีนาคม ค.ศ. 1933 โดยฮิตเลอร์ได้ใช้อำนาจที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์กับพรรคนาซี และได้สร้างอุปสรรคในการหาเสียงเลือกตั้งต่อพรรคการเมืองพรรคอื่นๆ ในท่ามกลางบรรยากาศของการหาเสียงที่เป็นไปอย่างเผ็ดร้อนและรุนแรงก็ปรากฏว่าได้เกิดไฟไหม้รัฐสภา ฮิตเลอร์ได้กล่าวประณามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นการกระทำของพรรคคอมมิวนิสต์ต่างๆ ที่ปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่ชัดว่าคนของพรรคนาซีเป็นผู้ลอบวางเพลิงเพราะกลัวว่าจะพ่ายแพ้การเลือกตั้งแก่พรรคคอมมิวนิสต์ อย่างไรก็ตาม ประธานาธิบดีอินเดนเบิร์กก็ได้ตกหลุมพรางของพรรคนาซีโดยการออกประกาศภาวะฉุกเฉินไม่ให้มีการหาเสียงหรือการพิมพ์อย่างเสรีตามที่ได้เคยถือปฏิบัติมาต่างๆ ที่เหลือเวลาก่อนการเลือกตั้งเพียง 6 วัน การกระทำดังกล่าว เท่ากับเป็นการปิดกั้นการหาเสียงอย่างเสรีใน

²¹Craig, *Europe Since 1914*, PP.584-585.

ขณะที่หน่วยจู่โจมของพรรคนาซีก็ได้ออกปฏิบัติการก่อวินาศกรรมพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามอย่างไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย พรรคนาซีจึงกลายเป็นพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่สามารถทำการหาเสียงได้ทุกวิถีทางแม้แต่การใช้ความรุนแรงเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงข้างมาก²²

ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคนาซีได้รับคะแนนเสียงเพียงร้อยละ 44 ในขณะที่พรรคชาตินิยม (NATIONALIST PARTY) ซึ่งเป็นพรรคพันธมิตรของพรรคนาซีก็ได้รับคะแนนเสียงเพียงร้อยละ 8 เมื่อรวมกันแล้วจึงกลายมาเป็นกลุ่มที่มีคะแนนเสียงข้างมาก แต่ก็ยังไม่ถึง 2 ใน 3 ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ²³

การประกาศให้พรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองนอกกฎหมาย

ถึงแม้จะไม่ได้รับคะแนนเสียงตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ฮิตเลอร์ก็ได้อาศัยอำนาจของนายกรัฐมนตรีออกประกาศให้พรรคคอมมิวนิสต์กลายเป็นพรรคการเมืองนอกกฎหมาย หลังจากนั้นฮิตเลอร์จึงหันมาขอความร่วมมือจากพรรคกลางคาทอลิก (CATHOLIC CENTER PARTY) ให้ช่วยสนับสนุนในการออกกฎหมายเพื่อเพิ่มอำนาจทางการเมืองให้แก่ฮิตเลอร์ โดยมีข้อแลกเปลี่ยนคือพรรคนาซีจะหันมาเป็นมิตรกับองค์สันตะปาปาเป็นการตอบแทน

ENABLING ACT

ในวันที่ 23 มีนาคม ค.ศ. 1933 สภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านกฎหมาย **ENABLING ACT** โดยการมอบอำนาจเผด็จการให้แก่ฮิตเลอร์เป็นเวลา 4 ปี ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ไปจนถึงวันที่ 1 เมษายน ค.ศ. 1937 มีเพียงพรรคสังคมนิยมเพียงพรรคเดียวที่คัดค้านการออกกฎหมายฉบับนี้ พอถึงเดือนมกราคม ค.ศ. 1934 ฮิตเลอร์ก็ได้รับมอบอำนาจในการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย **ENABLING ACT** เมื่อประธานาธิบดีฮินเดนเบิร์กถึงแก่กรรมลงในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1934 ฮิตเลอร์จึงประกาศเปลี่ยนตำแหน่งตัวเองจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเป็นตำแหน่งผู้นำสูงสุดแห่งอาณาจักร

---

²²Ibid., PP.586-587

²³คะแนนเสียง 2 ใน 3 คิดเป็นคะแนนร้อยละ 66.67 พรรคนาซีกับพรรคชาตินิยมมีคะแนนเสียงรวมกันเพียงร้อยละ 52.

ไรช์เยอรมัน (FUHRER OF THE GERMAN REICH) ในวันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 1934 ซึ่งฮิตเลอร์จะทำหน้าที่เป็นทั้งผู้นำสูงสุดของรัฐและผู้นำสูงสุดทางทหาร ทหารเยอรมันจะต้องปฏิบัติตามต่อนฮิตเลอร์แทนการปฏิบัติตามต่อธงชาติว่าจะจงรักภักดีและรับใช้ท่านผู้นำ²⁴

นาซีเยอรมันกับอาณาจักรไรช์ที่ 3

ฮิตเลอร์เรียกประเทศเยอรมนีใหม่ภายใต้การนำของเขาเองว่า**อาณาจักรไรช์ที่ 3 (THE THIRD REICH)** โดยอ้างถึงอาณาจักรไรช์อื่นๆ ตามความคิดของเขาเท่าที่เคยมีมาในอดีตดังต่อไปนี้คือ

อาณาจักรไรช์ที่ 1 คืออาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ (THE HOLY ROMAN EMPIRE)

อาณาจักรไรช์ที่ 2 คืออาณาจักรเยอรมันตั้งแต่ปี ค.ศ. 1871-1918

อาณาจักรไรช์ที่ 3 มีลักษณะแตกต่างไปจาก 2 อาณาจักรแรกเพราะมีลักษณะการปกครองเป็นรูปของรัฐเผด็จการเบ็ดเสร็จ (TOTALITARIAN STATE) โดยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรูปแบบสหพันธรัฐ (FEDERAL UNION) มาเป็นการตั้งอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางเป็นแบบชาติรัฐ (NATIONAL STATE) ทำให้รัฐต่างๆ ของเยอรมันไม่มีอำนาจในการปกครองตนเองดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา และในปี ค.ศ. 1934 สภาไรช์ตากหรือสภาผู้แทนราษฎรก็ถูกยุบ

การกำจัดศัตรูทางการเมือง

ก่อนหน้าที่จะมีการยุบสภาไรช์ตากก็ได้มีการออกกฎหมายข้าราชการพลเรือนในเดือนเมษายน ค.ศ. 1933 โดยมีสาระสำคัญในการปลดพวกข้าราชการที่ไม่ใช่เชื้อชาติอารยัน (ARYAN) โดยเฉพาะพวกยิวออกจากราชการ นอกจากนี้ ยังมีการปลดพวกที่เป็นศัตรูของพรรคนาซีออกจากการรับราชการและนำเอาคนของพรรคนาซีเข้ามารับตำแหน่งแทน โดยเฉพาะผู้ที่ครองตำแหน่งในระดับสูงมักจะเป็นคนของพรรคนาซี

---

²⁴ชัยวัฒน์ ถาวรธนาสาร, ประวัติศาสตร์เยอรมนีสมัยใหม่ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530), หน้า 194.

ทางด้านตุลาการก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามคำสั่งของฮิตเลอร์โดยในเดือน พฤษภาคม ค.ศ. 1934 ได้มีการจัดตั้งศาลประชาชนขึ้นเพื่อพิจารณาคดีกบฏ พวกที่ต่อต้านฮิตเลอร์มักถูกกล่าวหาว่าเป็นกบฏ การดำเนินคดีของศาลประชาชนเป็นการพิจารณาคดีแบบลับ ส่วนการขอลุทธิคดีจะกระทำได้โดยการยื่นอุทธรณ์ต่อท่านผู้นำ ทางด้านการเมือง พรรคการเมืองอื่นๆ ได้ถูกยุบกลายเป็นพรรคการเมืองนอกกฎหมาย ไปตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1933 เยอรมนีเหลือพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวคือพรรคนาซี พรรคกลางคาชอลิก ซึ่งเคยให้การสนับสนุนในการออกกฎหมายเพิ่มอำนาจทาง การเมืองให้แก่ฮิตเลอร์ ในที่สุดก็ถูกยุบไปเหมือนกับพรรคการเมืองอื่นๆ และศาสนจักรคาชอลิกก็ยังคงถูกคุกคามจากฮิตเลอร์อยู่เหมือนเดิม จึงนับเป็นเหตุการณ์ครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่เยอรมนีได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการกระจายอำนาจมาสู่ระบบการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางอย่างเด็ดขาดโดยฮิตเลอร์²⁵

ยิวเยอรมันกับเครื่องหมายดาวสีเหลือง

---

²⁵Craig, *Europe Since 1914*, PP.587-588.

นโยบายต่อต้านยิว

นโยบายต่อต้านยิวเป็นการดำเนินงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดสมัยอาณาจักรไรช์ที่ 3 โดยในปี ค.ศ. 1935 ได้มีการออกกฎหมาย **NURNBERG LAWS** โดยมีสาระสำคัญในการถอนสัญชาติเยอรมันจากพวกยิวและห้ามไม่ให้ชาวเยอรมันแต่งงานกับพวกยิว นอกจากนี้ รัฐบาลเยอรมันยังทำทุกวิถีทางที่จะขับไล่พวกยิวออกจากเยอรมนีโดยห้ามไม่ให้พวกนี้นำเอาทรัพย์สินเงินทองติดตัวไปด้วย ต่อมาเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 พวกนาซีจึงเริ่มนโยบายกวาดล้างโดยการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์พวกยิว (FINAL SOLUTION) และห้ามไม่ให้พวกยิวเดินทางอพยพออกจากเยอรมนีและดินแดนที่พวกนาซีเข้าไปยึดครอง พวกยิวถูกฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ไปเป็นจำนวนประมาณ 6 ล้านคนในค่ายกักกันของพวกนาซี เช่นที่ แอชวิทซ์ (AUCHSWITZ) และบูเชนวาลด์ (BUCHENWALD)²⁶

การกำจัดอิทธิพลของหน่วยจู่โจม

ในปี ค.ศ. 1934 ในขณะที่ฮิตเลอร์ยังไม่สามารถควบคุมกองทัพบกไว้ในอำนาจ ฮิตเลอร์รู้ว่าทั้งกองทัพบกและกลุ่มนายทุนนักธุรกิจ ต่างก็หวาดเกรงต่อการทำงานของหน่วยจู่โจม (SA) ของพรรคนาซี ซึ่งมีลักษณะการทำงานคล้ายทหารและมีกำลังพลเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากกองทัพบกและกลุ่มนายทุนนักธุรกิจ ฮิตเลอร์จึงมีแผนการกำจัดหัวหน้าหน่วยจู่โจม โดยในคืนวันที่ 30 มิถุนายน ค.ศ. 1934 (NIGHT OF THE LONG KNIVES) แอ็ทท์ เรอห์ม (ERNST ROHM) และเกรกอร์ สตราสเซอร์ (GREGOR STRASSER) ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยจู่โจมพร้อมทั้งพลพรรคในระดับหัวหน้าอีกประมาณ 1,000 คน ได้ถูกกวาดล้างจับกุมและสังหารชีวิตโดยไม่มีการไต่สวนโดยหน่วยป้องกัน (SS) ภายใต้การนำของ เฮนริช ฮิมเลอร์ (HEINRICH HIMMER) ในเวลาต่อมา หน่วย SS ก็ได้เข้าไปร่วมกับหน่วยตำรวจลับแกสตาโป (GESTAPO) โดยได้มีการขยายหน่วยงานออกไปเป็นเครือข่ายประสานงานกับศาลประชาชนและค่ายกักกัน²⁷

²⁶Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, P.390.

²⁷Mc Kay, *A History of Western Society*, P.1047.

ค่ายกักกัน

ค่ายกักกันเป็นลักษณะเด่นอีกประการของอาณาจักรไรช์ที่ 3 เพราะเป็นสถานที่รวบรวมผู้ต้องสงสัยว่าทำตัวเป็นศัตรูกับระบอบการปกครองของพรรคนาซี ผู้ต้องสงสัยเหล่านี้มีจำนวนมากซึ่งถูกกักขังโดยไม่มีกำหนดระยะเวลา และไม่มีโอกาสดำเนินคดี พวกเขาถูกล้างแสบตาไปและศาลประชาชนเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่โดยตรงในการส่งศัตรูทางการเมืองเข้าสู่ค่ายกักกัน ค่ายกักกันยังมีชื่อเสียงในเรื่องของความโหดร้ายและความน่ากลัว

การแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

ฮิตเลอร์ได้แก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นแบบเร่งด่วน โดยการเสนอโครงการจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านสาธารณูปโภคเพื่อก่อให้เกิดการจ้างงาน และเพื่อให้เยอรมนีกลายเป็นประเทศที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ในทางเศรษฐกิจ โครงการเร่งด่วนที่ได้เร่งลงมือทำคือ การสร้างที่อยู่อาศัย การสร้างถนน การปลูกป่า การขุดคูคลองเพื่อการระบายน้ำและการก่อสร้างค่ายทหาร โครงการเร่งด่วนดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการจ้างงานขึ้นเป็นจำนวนมากในเยอรมนี ส่วนพวกที่ตกงานก็จะถูกรวบรวมเข้าไปอยู่กับองค์การกรรมกรซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของพรรคนาซี ซึ่งมีหน้าที่ในการแจกจ่ายอาหารและหาที่พักให้แก่พวกกรรมกรที่ก่อสร้างงานทางด้านสาธารณูปโภคให้แก่รัฐบาล ส่วนองค์การกรรมกรที่มีอยู่เดิมได้ถูกยุบและถูกนำมารวมเข้ากับ องค์การแนวกรรมกร (LABOR FRONT) ภายใต้การนำของด็อกเตอร์ โรเบิร์ต ลี (ROBERT LEE) ต่อมาในปี ค.ศ. 1935 เมื่อพรรคนาซีนำเอาระบบการเกณฑ์ทหารกลับมาใช้ใหม่ในเยอรมนีจึงทำให้อัตราการว่างงานแทบจะหมดไปจากเยอรมนี

งานทางด้านธุรกิจอุตสาหกรรม และงานทางด้านธุรกิจที่ดิน ในระยะแรกยังคงดำเนินไปตามปกติ แต่ในเวลาต่อมาก็เริ่มถูกแทรกแซงจากรัฐบาลเพื่อให้การดำเนินงานทางด้านธุรกิจเป็นไปตามแผนและนโยบายของรัฐ การนัดหยุดงานถือเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เมื่อเกิดปัญหาขึ้นทางด้านแรงงานรัฐบาลก็จะเป็นผู้ตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการกำหนดอัตราค่าจ้างและชั่วโมงการทำงาน รัฐบาลยังเป็นผู้ชี้แนะทางด้านการผลิตสินค้า การกำหนดราคาสินค้าและการควบคุมคุณภาพสินค้า

รัฐบาลยังเข้าควบคุมงานทางด้านการค้าระหว่างประเทศได้อย่างเด็ดขาด เมื่อเกิดปัญหาขาดแคลนทองคำและเงินตราต่างประเทศ รัฐบาลก็จะเข้าแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดย

ใช้วิธีการเจรจาต่อรองกับต่างประเทศให้เปลี่ยนมาใช้ระบบการแลกเปลี่ยนสินค้าแทนการจ่ายหนี้สินด้วยทองคำหรือเงินตราต่างประเทศ พรรคนาซีมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินนโยบายทางด้านการค้ากับต่างประเทศเพื่อมุ่งแสวงผลประโยชน์ในทางการเมืองมากกว่าการแสวงผลกำไรทางด้านเศรษฐกิจ และพรรคนาซีมักจะใช้วิธีการโฆษณาชวนเชื่อไปพร้อมๆ กับการประกอบธุรกิจ²⁶

การแสวงหาความมั่นคงและหนทางที่จะนำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 2

ยุคแห่งการปรองดองทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงทศวรรษที่ 1920 หดไปเพราะการเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกในปี ค.ศ. 1929 จนก่อให้เกิดผลที่ติดตามมาคือความขัดแย้งทางด้านการเมืองระหว่างประเทศและจบลงด้วยการเกิดของสงครามโลกครั้งที่ 2

ในช่วงทศวรรษที่ 1920 ฝรั่งเศสเป็นเพียงชาติเดียวที่ได้ใช้ประโยชน์จากการทำสนธิสัญญาสงบศึกเพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ เมื่อสหรัฐอเมริกาปฏิเสธการเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การสันนิบาตชาติและปฏิเสธที่จะร่วมมือกับอังกฤษและฝรั่งเศสในการประชุมแวร์ไฮม์แลนด์ ฝรั่งเศสจึงแสวงหาความมั่นคงโดยการใช้ระบบพันธมิตร ฝรั่งเศสพยายามสกัดกั้นการขยายอำนาจของเยอรมนีโดยร่วมมือกับเบลเยียมและโปแลนด์ ทั้งยังให้การสนับสนุนแก่กลุ่มลิตเติลอัลองเพื่อให้หันมาร่วมมือกับฝรั่งเศส

ตราบไคที่รัสเซียและเยอรมนียังไม่สามารถฟื้นตัวจากผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 1 เครื่องขยายพันธมิตรของฝรั่งเศสก็ยังคงความเข้มแข็งพอที่จะสร้างความมั่นคงให้กับดินแดนในยุโรปกลางและฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสถึงแม้จะร่วมเป็นพันธมิตรกันในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลง อังกฤษและฝรั่งเศสต่างก็มีทัศนคติต่อเยอรมนีและมีทัศนคติต่อกันแตกต่างกันไปคือ

1. ฝรั่งเศสต้องการทำให้เยอรมนีอ่อนแอเพื่อจะไม่สามารถรุกรานฝรั่งเศสได้อีกต่อไป
2. อังกฤษมีความต้องการให้เยอรมนีสามารถฟื้นตัวทางเศรษฐกิจเพื่อจะได้กลายมาเป็นตลาดเพื่อรองรับสินค้าจากอังกฤษ

²⁶Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, P.391.

3. อังกฤษกลัวว่าฝรั่งเศสจะมีความเข้มแข็งและกลายมาเป็นผู้กุมอำนาจบนภาคพื้นทวีปยุโรปจนสามารถกีดกันอังกฤษออกจากการเป็นผู้ถ่วงดุลอำนาจในยุโรป

4. ฝรั่งเศสได้ดำเนินนโยบายทางการเมือง 2 รูปแบบคือการรักษาความมั่นคงทางการเมืองไว้ในทวีปยุโรปและการดำเนินนโยบายเป็นพันธมิตรกับอังกฤษ

เมื่อเกิดวิกฤตการณ์สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกขึ้นในปี ค.ศ. 1929 จึงมีผลบังคับให้ผู้นำของประเทศต่างๆ ทั่วโลกหันมาให้ความเอาใจใส่ต่อการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ดังนั้น การดำเนินนโยบายต่างประเทศเพื่อรักษาสันติภาพของโลก ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญจึงต้องลดบทบาทลงเพื่อหันมาดำเนินนโยบายเพื่อความอยู่รอดของประเทศ ดังเช่นกรณีที่ประธานาธิบดีรูสเวลท์ แห่งสหรัฐอเมริกาไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโลกในปี ค.ศ. 1933 ที่กรุงลอนดอน โดยอ้างว่าสหรัฐอเมริกาคควรหลีกเลี่ยงความผูกพันกับเศรษฐกิจโลกในเวลานั้น ซึ่งการประชุมดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงในทางกระแสนตราของโลกร และเพื่อก่อให้เกิดการยุติการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจซึ่งถือเป็นการซ้ำเติมในความตกต่ำทางด้านเศรษฐกิจ ผลจากความไม่ร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อจนก่อให้เกิดความล้มเหลวในการประชุมเพื่อการลดกำลังอาวุธที่กรุงเจนีวา ซึ่งได้จัดให้มีขึ้นในปีเดียวกัน และภายในปีเดียวกันนี้ทั้งญี่ปุ่นและเยอรมนีต่างก็ถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ

สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจของแต่ละประเทศจนมีผลทำให้ประเทศต่างๆ หันมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการตั้งกำแพงภาษีสินค้าและใช้เล่ห์เหลี่ยมในการกำหนดค่าเงินของตนเอง เพื่อหวังจะได้รับประโยชน์จากการค้าของโลก นอกจากนี้ การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยมได้กลายมาเป็นสาเหตุที่นำไปสู่สงครามทางด้านการค้าระหว่างประเทศ²⁹

---

²⁹Ibid., PP.392-393.

การขยายตัวของระบอบเผด็จการ

การขยายตัวของระบอบเผด็จการเป็นจุดเริ่มต้นของการทำลายสันติภาพของโลก ประเทศมหาอำนาจ เช่น อิตาลี รัสเซีย ญี่ปุ่น เยอรมนีและจีนต่างก็ปกครองในระบอบเผด็จการเช่นเดียวกับกลุ่มประเทศเล็กๆ ในแถบทะเลบอลติกและกลุ่มประเทศในคาบสมุทรบอลข่าน

กลุ่มประเทศที่มีการปกครองในระบอบเผด็จการมักจะดำเนินนโยบายที่เป็นการขัดแย้งกับการดำเนินนโยบายเพื่อรักษาสันติภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศมากกว่า กลุ่มประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะกลุ่มประเทศเหล่านี้มักจะดำเนินนโยบายในลักษณะที่ขัดกับหลักการขององค์การสันนิบาตชาติ โดยเฉพาะพวกฟาสซิสต์ พวกนาซีและพวกคอมมิวนิสต์มักใช้วิธีการรุนแรงเพื่อยุติปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศ และต่างก็จะไม่แสดงความกระตือรือร้นที่จะให้ความร่วมมือเพื่อยุติปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศที่เกิดขึ้น ผู้ปกครองในระบอบเผด็จการมักใช้วิธีการปกครองแบบตบตาประชาชนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศอย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ที่อยู่ใต้การปกครองและเพื่อเป็นการโฆษณาชวนเชื่อถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นแก่ประเทศอื่น การตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศอย่างรวดเร็วมักส่งผลกระทบต่อการทำงานทางด้านการเมืองระหว่างประเทศ จนกลายมาเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศติดตามมา

วิกฤตการณ์แมนจูเรีย

ญี่ปุ่นมีความเกี่ยวข้องเป็นพิเศษกับจีนทั้งนี้เพราะจีนเป็นตลาดการค้าที่สำคัญของญี่ปุ่น เมื่อจีนเริ่มใช้นโยบายการตั้งกำแพงภาษีศุลกากรเพื่อปกป้องผลิตภัณฑ์ทางด้านอุตสาหกรรมของจีนซึ่งเพิ่งเริ่มมีการพัฒนา ญี่ปุ่นจึงถือโอกาสส่งทหารเข้ายึดครองแมนจูเรีย (MANCHURIA) ในปี ค.ศ. 1931 และได้เปลี่ยนชื่อไปเป็น แมนจูกุว (MANCHUKUO) โดยการสถาปนาจักรพรรดิเฮนรี ปูยี (HENRY PU-YI ค.ศ. 1906-1967) ขึ้นปกครองแมนจูกุวในฐานะรัฐบาลหุ่นของญี่ปุ่น

รัฐบาลจีนภายใต้การนำของนายพลเจียง-ไค-เช็ค (CHIANG KAI-SHEK) จึงร้องขอความช่วยเหลือจากองค์การสันนิบาตชาติฯ จึงส่งคณะกรรมการลิตตัน (LYTTON COMMISSION) ซึ่งมีนายลิตตัน อดีตผู้ปกครองอินเดียชาวอังกฤษมาสอบสวนวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้น แต่คณะกรรมการลิตตันก็ไม่สามารถหาหลักฐานตามที่ญี่ปุ่นอ้างว่า

การกระทำที่เกิดขึ้นในแมนจูเรียเป็นการป้องกันตนเองของญี่ปุ่น ดังนั้น คณะกรรมการ
ลิตตันจึงเสนอให้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นโดยให้แมนจูเรียมีการปกครองตนเองภายใต้อำนาจ
อธิปไตยของจีน และให้มีการรับรองการแสวงหาผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นใน
แมนจูเรีย เมื่อสันนิบาตชาติยอมรับข้อเสนอตามคำแนะนำของคณะกรรมการลิตตันจึงมี
ผลทำให้ญี่ปุ่นไม่พอใจ และได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติในเดือนมีนาคม
ค.ศ. 1933

การที่ญี่ปุ่นเข้ายึดครองแมนจูเรียนับเป็นความขัดแย้งทางการเมืองระหว่าง
ประเทศที่แสดงให้เห็นถึงนโยบายก้าวร้าวของผู้ปกครองในระบบเผด็จการ และยังเป็น
การแสดงออกให้โลกเห็นว่า การดำเนินนโยบายก้าวร้าวที่ฝ่ายดำเนินการมักจะเป็นฝ่ายที่
ได้รับประโยชน์และอาจจะไม่ถูกต้องด้านตรรกะเท่าที่กลุ่มประเทศมหาอำนาจยังคงประสบกับ
ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในประเทศ

ความอ่อนแอของสันนิบาตชาติซึ่งไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแมนจูเรีย เป็น
ช่วงระยะเวลาเดียวกันกับการที่อิตาลีและเยอรมนีกำลังเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับตนเอง

การลาออกจากการเป็นสมาชิกสันนิบาตชาติของเยอรมนี

ฮิตเลอร์ต้องการยกเลิกการบังคับใช้สนธิสัญญาแวร์ซายส์และสนธิสัญญาโลคาร์โน
ด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย การดำเนินนโยบายของฮิตเลอร์ได้ใช้ทั้งวิธีการทูต
และเล่ห์กลทางการเมือง ในปี ค.ศ. 1933 ฮิตเลอร์ได้ถอนตัวออกจากการประชุมลด
กำลังอาวุธ (DISARMAMENT CONFERENCE) ซึ่งได้จัดให้มีขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1932 ณ
กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์โดยมีประเทศที่เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 60 ประเทศ
ด้วยเหตุผลที่ว่าเยอรมนียินดีที่จะลดกำลังอาวุธถ้ามีการปฏิบัติให้เหมือน ๆ กันทุกประเทศ
แต่เยอรมนีกลับไม่ได้รับความเท่าเทียมในมาตรการลดกำลังอาวุธ นโยบายสะสมและเพิ่ม
กำลังอาวุธของเยอรมนีถือเป็นการละเมิดต่อสนธิสัญญาแวร์ซายส์ ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1933
ฮิตเลอร์จึงถอนเยอรมนีออกจากกการเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ

ความสัมพันธ์ระหว่างเยอรมนีกับโปแลนด์

ปัญหาที่ทำให้ยุโรปเกิดความหวุ่นเกรงคือการที่เยอรมนีเคยเรียกร้องขอเมือง
ดานซิก (DANZIG) และฉนวนโปแลนด์ (POLISH CORRIDOR) คั้นจากโปแลนด์ แต่
ฮิตเลอร์ก็ทำให้ประเทศต่างๆ เกิดความเบาใจขึ้นเมื่อเยอรมนีได้ลงนามในสนธิสัญญา

NON - AGRESSION PACT กับโปแลนด์ ในวันที่ 20 มกราคม ค.ศ. 1934 เพื่อเป็นการแสดงออกให้เห็นว่าเยอรมนีไม่ต้องการใช้นโยบายรุนแรงเพื่อทำลายความสัมพันธ์ที่มีอยู่กับประเทศโปแลนด์

การผนวกออสเตรีย

ฮิตเลอร์ซึ่งเป็นชาวออสเตรียโดยกำเนิด มีความคิดที่จะรวมออสเตรียเข้ากับเยอรมนี (ANSCHLUSS) แต่ก็ถูกต่อต้านจากนายดอลล์ฟูสส์ (ENGELBERT DOLLFUSS) นายกรัฐมนตรีออสเตรีย ต่อมาในวันที่ 25 กรกฎาคม ค.ศ. 1934 พลพรรคนาซีออสเตรีย ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากฮิตเลอร์ได้ลอบสังหารนายดอลล์ฟูสส์และได้พยายามเข้าทำการยึดอำนาจในออสเตรียแต่แผนการดังกล่าวมีอันต้องล้มเหลวไปในเวลาต่อมา นอกจากนี้แผนการของฮิตเลอร์ยังถูกขัดขวางจากมุสโสลินีที่ไม่ต้องการให้เยอรมนีผนวกออสเตรีย เพราะอาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของอิตาลีในแถบดานูบและบอลข่าน ดังนั้น แผนการผนวกออสเตรียเข้ากับเยอรมนีของฮิตเลอร์ในปี ค.ศ. 1934 จึงต้องมีอันล้มเหลวไปในที่สุด³⁰

การยกเลิกสนธิสัญญาแวร์ซายส์

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1935 ฮิตเลอร์ได้ยกเลิกการบังคับใช้สนธิสัญญาแวร์ซายส์ โดยการประกาศให้เยอรมนีเริ่มการสะสมอาวุธและเริ่มนำเอาระบบการเกณฑ์ทหารมาบังคับใช้ ฝรั่งเศสจึงต่อต้านการกระทำของเยอรมนีโดยการทำสนธิสัญญาร่วมเป็นพันธมิตรทางทหารกับรัสเซียเป็นเวลา 5 ปี แต่เมื่อมีการลงนามให้สัตยาบันรัฐบาลฝรั่งเศสได้ถูกสภาผู้แทนราษฎรทำการชกฟอกอย่างรุนแรงก่อนที่สนธิสัญญานี้จะผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎร สาเหตุสำคัญของสนธิสัญญานี้คือ ถ้าฝรั่งเศสให้การสนับสนุนเขตโกสโลวาเกียต่อต้านผู้กราน รัสเซียก็จะให้ความช่วยเหลือแก่ฝรั่งเศส

³⁰Gilbert, *The End of the European Era 1890 to the Present*, PP.295-296.

แนวสเตรซา (STRESA FRONT)

ผลสะท้อนที่ติดตามมาอีกประการจากกรณีที่ยุโรปเริ่มทำการสะสมอาวุธคือ อังกฤษ ฝรั่งเศสและอิตาลีได้ร่วมกันจัดการประชุมขึ้นที่เมืองสเตรซา (STRESA CONFERENCE) ในประเทศอิตาลีตั้งแต่วันที่ 11-14 เมษายน ค.ศ. 1935 เพื่อร่วมประณามการละเมิดสนธิสัญญาแวร์ซายส์ของฮิตเลอร์ นอกจากนี้ยังได้ร่วมมือกันจัดตั้งแนวสเตรซาขึ้นเพื่อต่อต้านเยอรมนี นับเป็นการร่วมมือกันครั้งสุดท้ายระหว่างอดีตพันธมิตรที่เข้าร่วมกันต่อสู้ในสงครามโลกครั้งที่ 1 เพราะอีก 6 เดือนต่อมาเมื่ออิตาลีเข้ารุกรานเอธิโอเปียในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1935 สมาชิกกลุ่มแนวสเตรซาก็ไม่สามารถรวมตัวกันได้อีก เพราะอิตาลีได้หันไปผูกมิตรกับเยอรมนี³¹

การเข้ายึดครองไรน์แลนด์

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1936 ก่อนที่อิตาลีจะประสบผลสำเร็จในการเข้ายึดครองเอธิโอเปีย ฮิตเลอร์ได้ถือโอกาสในขณะที่ประเทศต่างๆ ต่างมุ่งความสนใจไปสู่วิกฤตการณ์เอธิโอเปียโดยการส่งกองทหารเข้ายึดครองดินแดนไรน์แลนด์ซึ่งถือเป็นเขตปลอดทหาร การกระทำดังกล่าวเท่ากับเป็นการละเมิดสนธิสัญญาแวร์ซายส์และสนธิสัญญาโลการ์โนไปในเวลาเดียวกัน

อังกฤษและฝรั่งเศสได้แสดงปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแตกต่างกัน โดยฝรั่งเศสได้ทำการประท้วงอย่างรุนแรง แต่อังกฤษกลับไม่แสดงท่าทีต่อต้าน ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสต่างก็ไม่ได้รู้ถึงแผนการของฮิตเลอร์ที่ได้เตรียมการเอาไว้คือ ถ้าการเข้ายึดครองดินแดนไรน์แลนด์ถูกต่อต้านกองทัพเยอรมันก็จะถอนตัวออกจากดินแดนไรน์แลนด์ แต่ถ้าไม่มีการต่อต้านอย่างจริงจังจากทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสดินแดนไรน์แลนด์ก็จะตกเป็นของเยอรมนี

³¹Palmer, *The Penguin Dictionary of Twentieth - Century History*, P.356.

การขาดความร่วมมือที่ดีระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศสได้กลายมาเป็นประโยชน์ต่อนโยบายทางการเมืองของกลุ่มประเทศที่ปกครองในระบบเผด็จการเพราะ

1. อังกฤษต้องการความร่วมมือจากฝรั่งเศสเพื่อต่อต้านความก้าวร้าวของมุสลิมินี่ แต่ฝรั่งเศสกลับกลัวว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการผลักดันให้มุสลิมินี่หันไปเป็นพันธมิตรกับฮิตเลอร์ นโยบายของฝรั่งเศสจึงเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้อิตาลีสื่อเข้าทำการยึดครองเอธิโอเปีย

2. การที่ฝรั่งเศสไม่ได้ให้ความร่วมมือกับอังกฤษในกรณีเอธิโอเปีย จึงทำให้อังกฤษไม่ให้ความร่วมมือกับฝรั่งเศสในกรณีที่ฮิตเลอร์ส่งทหารเข้ายึดครองดินแดนไรน์แลนด์ จึงเป็นผลให้ดินแดนไรน์แลนด์ได้กลับคืนไปเป็นส่วนหนึ่งของเยอรมนี

3. อังกฤษและฝรั่งเศสต่างก็มีนโยบายผ่อนปรน (APPEASEMENT POLICY) ต่อการกระทำของกลุ่มผู้ปกครองเผด็จการ โดยหวังว่าเมื่อกลุ่มผู้ปกครองเผด็จการได้ในสิ่งที่ตนต้องการแล้วก็จะไม่เรียกร้องเอาอะไรอีก

4. ถ้าฮิตเลอร์เพียงแต่ต้องการแก้ไขสาระสำคัญในสนธิสัญญาแวร์ซายส์ นโยบายผ่อนปรนก็ดูจะใช้ได้ผล แต่ฮิตเลอร์มีความคิดที่จะรวบรวมโลกเข้าสู่การจัดระบบใหม่ (NEW ORDER) ภายใต้การนำของพรรคนาซี ดังนั้น สงครามโลกจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้³²

สงครามกลางเมืองสเปน (SPANISH CIVIL WAR OF 1936-1939)

วิกฤตการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเมื่อเกิดสงครามกลางเมืองขึ้นในสเปนในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1936 มีสาเหตุต่อเนื่องมาจากการที่สเปนได้วางตัวเป็นกลางไม่เข้ากับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 จึงทำให้สเปนร่ำรวยจากการค้าขายกับประเทศคู่สงคราม แต่เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 ยุติลงสเปนก็ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ นอกจากนี้ ก็ยังมีการแพร่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์เข้าไปในกลุ่มกรรมกร จนก่อให้เกิดความขัดแย้งในทางการเมืองกับกลุ่มอนุรักษนิยมซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลในประเทศสเปนมาเป็นเวลาช้านาน

³²Bernstein and Green, *History of Civilization : Since 1648*, P.394.

เมื่อดินแดนคาตาลุเนีย (CATALONIA) ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญของสเปนต้องการแยกตัวออกจากการปกครองของรัฐบาลกลางเพื่อทำการปกครองตนเอง รัฐบาลสเปนจึงส่งกองทหารม้าจากริโวกโกเข้าทำการปราบปรามจนพวกกบฏต้องสลายตัวไปในที่สุด อย่างไรก็ตาม ภายในดินแดนส่วนอื่นๆ ของสเปนความวุ่นวายก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา

ในปี ค.ศ. 1923 พระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 ทรงเกรงว่าความวุ่นวายที่เกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อราชบัลลังก์ของพระองค์ พระองค์จึงทรงสนับสนุนให้นายพลริเวียรา (PRIMO DE RIVERA) เข้าทำการยึดอำนาจจากรัฐบาลและจัดตั้งการปกครองในระบบเผด็จการขึ้นในสเปน รัฐบาลเผด็จการได้ปราบปรามศัตรูทางการเมืองทั้งที่เป็นฝ่ายเสรีนิยมและฝ่ายสังคมนิยมจนทำให้ประเทศสเปนเข้าสู่สภาวะปกติ ภายหลังจากปกครองประเทศมาเป็นเวลาถึง 7 ปีรัฐบาลเผด็จการของนายพลริเวียราก็ค่อยๆ เสื่อมความนิยมลงไป สเปนได้รับผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ เมื่อพระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 ทรงเห็นว่านายพลริเวียราไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ทางการเมืองเอาไว้ได้ พระองค์จึงทรงบังคับให้นายริเวียราลาออกจากตำแหน่งไปในปี ค.ศ. 1930 ในเวลาต่อมา ก็เกิดกระแสต่อต้านพระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 ขึ้น ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็นผู้สนับสนุนให้นายพลริเวียราปกครองในระบบเผด็จการ ในที่สุดพระเจ้าอัลฟองโซที่ 13 ต้องทรงสละราชบัลลังก์ไปในปี ค.ศ. 1931 และเสด็จลี้ภัยไปประทับอยู่ที่กรุงโรม

สาธารณรัฐที่ 2

สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ทำการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่และประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1931 ซึ่งมีผลทำให้สเปนเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบสาธารณรัฐ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา แยกศาสนจักรออกจากรัฐและโอนการศึกษาภาคบังคับจากวัดให้มาอยู่ในความดูแลของรัฐบาล รัฐบาลสาธารณรัฐได้ทำการยึดทรัพย์สินของศาสนจักรมาเป็นของรัฐ ส่วนฝ่ายทหารก็ถูกตัดงบประมาณและถูกลดจำนวนกำลังพลลงไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ฝ่ายอนุรักษนิยมเป็นฝ่ายเสียผลประโยชน์ การดำเนินงานของรัฐบาลก็เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ สาธารณรัฐที่ 2 ยังเปิดโอกาสให้คาตาลุเนียมีการปกครองตนเองในปี ค.ศ. 1932

รัฐบาลสาธารณรัฐที่ 2 พยายามที่จะทำให้ทั้งกลุ่มอนุรักษนิยมและกลุ่มหัวรุนแรงอยู่ร่วมกันโดยสงบภายใต้การดำเนินงานของรัฐบาล แต่ปรากฏว่าได้เกิดความขัดแย้งขึ้น

อย่างรุนแรงในระหว่างกลุ่มการเมืองทั้งสองกลุ่มจนก่อให้เกิดความวุ่นวายระบอบไปทั่วประเทศสเปน

การปฏิวัติโดยนายพลฟรังโก

ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1936 กลุ่มนายทหารได้ก่อการปฏิวัติขึ้นในดินแดนสเปนนิชโมร็อกโก (SPANISH MOROCCO) โดยได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอนุรักษนิยม ดังนั้น กลุ่มฝ่ายซ้ายและกลุ่มสาธารณรัฐนิยมจึงรวมตัวให้การสนับสนุนต่อฝ่ายรัฐบาล โดยฝ่ายรัฐบาล เป็นที่รู้จักกันในนามของกลุ่ม "LOYALISTS" ซึ่งมีความหมายว่าเป็นกลุ่มที่จงรักภักดีต่อสาธารณรัฐที่ 2 ส่วนฝ่ายปฏิวัติได้ใช้ชื่อว่ากลุ่ม "NATIONALISTS" ในเวลาต่อมาการปฏิวัติก็ได้เปลี่ยนสภาพมาเป็นสงครามกลางเมืองซึ่งกินระยะเวลานานถึง 30 เดือน

การแทรกแซงจากต่างชาติ

ฝ่ายปฏิวัติ ซึ่งประกอบไปด้วย ทหารบก กลุ่มอนุรักษนิยม กลุ่มคาทอลิก ได้รับความช่วยเหลือจากอิตาลีและเยอรมนี โดยมีนายพลฟรังซิสโก ฟรังโก (FRANCISCO FRANCO) เป็นผู้นำ ฝ่ายรัฐบาลสาธารณรัฐที่ 2 ได้รับการสนับสนุนจากรัสเซีย ส่วนอังกฤษและฝรั่งเศสได้วางตัวเป็นกลางและพยายามกีดกันไม่ให้ชาติมหาอำนาจเข้าแทรกแซง ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ แต่ก็ไม่ได้รับความร่วมมือจากทั้งอิตาลี เยอรมนี และรัสเซีย สงครามกลางเมืองสเปนจึงเป็นเสมือนสนามประลองกำลังกันระหว่างฝ่ายฟาสซิสต์กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ เมื่อฝ่ายปฏิวัติมีท่าทีว่าจะจะเป็นฝ่ายได้เปรียบทางด้านยุทธศาสตร์ฝรั่งเศสจึงแสดงท่าทีที่ต้องการเข้าแทรกแซงแต่ก็ได้รับการยับยั้งจากอังกฤษ

ผลของสงครามกลางเมืองสเปน

สงครามกลางเมืองสเปนยุติลงในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1939 โดยฝ่ายปฏิวัติเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะสามารถล้มการปกครองในระบบสาธารณรัฐที่ 2 ของรัฐบาลฝ่ายซ้ายลงได้สำเร็จโดยเฉพาะความช่วยเหลือที่นายพลฟรังโกได้รับจากฮิตเลอร์ โดยการส่งเครื่องบินรบจำนวนประมาณ 100 ลำ และความช่วยเหลือจากมุสโสลินีโดยการส่งทหารจำนวนประมาณ 50,000 คนพร้อมทั้งรถถังและปืนใหญ่ไปช่วยฝ่ายปฏิวัติ ได้กลายมาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายปฏิวัติเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะไปในที่สุด

ชัยชนะของนายพลฟรังโกนับเป็นความสำเร็จของการปกครองในระบอบเผด็จการ ฟาสซิสต์และเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้นในระหว่างปี ค.ศ. 1939-1945 สเปนไม่ได้ เข้าร่วมในสงครามที่เกิดขึ้นโดยดำเนินนโยบายเป็นกลางในตลอดระยะเวลาที่สงครามโลก ครั้งที่ 2 ดำเนินอยู่ แต่ในระยะแรกของสงครามสเปนได้ดำเนินนโยบายเป็นกลาง แต่ก็ เอนเอียงเข้าหาฝ่ายอักษะ ทั้งนี้ เพราะชัยชนะที่นายพลฟรังโกได้มา มีส่วนมาจากความช่วยเหลือที่ได้รับจากเยอรมนีและอิตาลี³³

แกนโรม-เบอร์ลิน (ROME-BERLIN AXIS)

ผลที่ได้รับจากสงครามกลางเมืองสเปนคือพัฒนาการของความร่วมมือระหว่าง ประเทศที่เกิดขึ้นระหว่างอิตาลีกับเยอรมนีโดยมีการจัดตั้ง แกนโรม-เบอร์ลิน ขึ้นในเดือน พฤศจิกายน ค.ศ. 1936 ในเวลาต่อมา ญี่ปุ่น เยอรมนีและอิตาลี ได้ร่วมกันลงนามใน สนธิสัญญาต่อต้านคอมมิวนิสต์ (ANTI-COMINTERN PACT) ในปี ค.ศ. 1937

เยอรมนีเข้ายึดครองออสเตรีย

ภายหลังจากที่ต้องผิดหวังจากการผนวกออสเตรียเข้ากับเยอรมนี ในปี ค.ศ. 1934 แล้ว ฮิตเลอร์ก็ยังไม่ละความพยายาม ในเวลาต่อมาเมื่อเยอรมนีทำสัญญาเป็นพันธมิตร กับอิตาลีแล้ว ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1938 ฮิตเลอร์ก็สามารถผนวกออสเตรียเข้ามาเป็น ส่วนหนึ่งของเยอรมนี (ANSCHLUSS) ได้สำเร็จในขณะที่ฝรั่งเศสกำลังประสบกับวิกฤต- การณ์ภายในคณะรัฐบาล ส่วนอังกฤษภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีเนวิลล์ แชมเบอร์เลน (NEVILLE CHAMBERLAIN) ก็ไม่เข้มแข็งพอที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ออสเตรีย

รัสเซียได้เรียกร้องให้มีการเปิดประชุมเพื่อถกปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของ เยอรมนีที่ผ่านมา และก่อนหน้าที่เยอรมนีจะทำการผนวกออสเตรียประธานาธิบดีรูสเวลท์ ได้เรียกร้องให้มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในยุโรป ซึ่งข้อเรียกร้องของรัสเซียและ สหรัฐอเมริกาต่างก็ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากอังกฤษ ทั้งนี้เพราะอังกฤษต้องการเจรจากับ ผู้นำของประเทศผู้ก่อปัญหาเพื่อยุติปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรง

³³ศตวรรษ พันธวงศ์, ประวัติศาสตร์สเปนยุคใหม่ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2537), หน้า 289-297.

การผนวกออสเตรียเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเยอรมนีมีผลทำให้เยอรมนีมีสภาพทางภูมิศาสตร์โอบล้อมแนวป้อมปราการบริเวณชายแดนของเชคโกสโลวาเกียเกือบทุกด้าน จึงเป็นการง่ายยิ่งขึ้นถ้าเยอรมนีจะเข้าทำการรุกรานเชคโกสโลวาเกียจากทางภาคใต้

ฮิตเลอร์เรียกร้องดินแดนชูเตเดน

ฮิตเลอร์มีแผนการที่จะผนวกดินแดนชูเตเดน (SUDETENLAND) ของเชคโกสโลวาเกียให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเยอรมนี และฮิตเลอร์ก็ใช้แผนการเช่นเดียวกับที่ได้เคยใช้กับออสเตรียมาก่อนโดยสั่งการให้นายคอนราด เฮนไลน์ (KONRAD HENLEIN) หัวหน้าพรรคนาซีในเชคโกสโลวาเกียเรียกร้องขอให้แคว้นชูเตเดนมีการปกครองตนเอง เนื่องจากมีประชาชนเชื้อสายเยอรมันอาศัยอยู่ประมาณ 3 ล้านคน

แคว้นชูเตเดนตั้งอยู่บริเวณชายแดนระหว่างเชคโกสโลวาเกียกับเยอรมนีโดยมีแนวป้อมปราการตั้งรายล้อมอยู่อย่างหนาแน่นเพื่อป้องกันการรุกรานจากเยอรมนี แต่ถ้าเยอรมนีต้องการผนวกแคว้นชูเตเดนเชคโกสโลวาเกียก็คงไม่สามารถต้านทานการบุกเอาไปได้

อย่างไรก็ตาม นายเอ็ดูอาร์ด เบเนส (EDUARD BENES) ประธานาธิบดีของเชคโกสโลวาเกียได้ตอบปฏิเสธข้อเรียกร้องของนายเฮนไลน์ ถึงแม้ว่านายเฮนไลน์เชื่อว่าชาวชูเตเดนอาจหันมาใช้กำลังถ่วงรัฐบาลเชคโกสโลวาเกียไม่ปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง ภายหลังจากนั้นประธานาธิบดีเบเนส จึงสั่งให้มีการระดมพลจำนวนทั้งหมด 4 ล้านคนและเรียกร้องให้รัสเซียและฝรั่งเศสเข้าแทรกแซงในเหตุการณ์ครั้งนี้ การกระทำดังกล่าวทำให้ฮิตเลอร์ไม่พอใจแต่ก็ต้องเลื่อนแผนการยึดครองชูเตเดนออกไปอีก อย่างไรก็ตาม ฮิตเลอร์ยังคงไม่ละความพยายามและได้ประกาศต่อชาวเยอรมันว่า ถึงเวลาแล้วที่เยอรมนีจะต้องสั่งสอนเชคโกสโลวาเกีย ถ้าหากรัฐบาลเชคโกสโลวาเกียไม่ยอมมอบแคว้นชูเตเดนให้แก่เยอรมนี³⁴

³⁴ชัยวัฒน์ ทวารณสาร, ประวัติศาสตร์เยอรมนีสมัยใหม่, หน้า 205-206.

แชมเบอร์เลนเดินทางไปพบฮิตเลอร์

นายแชมเบอร์เลนพยายามเข้ามาใกล้เกลี้ยแต่ก็ไม่ได้รับความร่วมมือจากพลพรรคนาซีในเชคโกสโลวาเกีย ต่อมาในวันที่ 15 กันยายน ค.ศ. 1938 นายแชมเบอร์เลนจึงเดินทางไปพบกับฮิตเลอร์ที่เมืองแบร์เทสกาเดน (BERGTESGADEN) ในประเทศเยอรมนี เมื่อมีการเจรจากันฮิตเลอร์ได้เรียกร้องต่อนายแชมเบอร์เลนว่าต้องการผนวกแคว้นซูเดเตนเข้ากับเยอรมนี ในเวลาต่อมานายแชมเบอร์เลนจึงนำเอาข้อเรียกร้องของฮิตเลอร์มาปรึกษากับนายเอดูอาร์ด ดาลาดิเยร์ (EDOUARD DALADIER) นายกรัฐมนตรีฝรั่งเศส และทั้งสองได้เห็นพ้องกันว่าถ้ายินยอมให้ฮิตเลอร์ผนวกแคว้นซูเดเตนก็จะสามารถระงับสงครามที่อาจจะเกิดขึ้นได้ เมื่อทางเชคโกสโลวาเกียทราบข่าวการตัดสินใจของสองผู้นำอังกฤษและฝรั่งเศสจึงตกลงยินยอมที่จะทำตามข้อเรียกร้องของฮิตเลอร์

ข้อเรียกร้องเพิ่มเติมของฮิตเลอร์

ในวันที่ 22 กันยายน ค.ศ. 1938 นายแชมเบอร์เลนได้นำข่าวการตัดสินใจของเชคโกสโลวาเกียไปแจ้งให้ฮิตเลอร์ทราบที่เมืองโกเตสเบิร์ก (GODESBERG) เมื่อทราบข่าวแล้วฮิตเลอร์ได้เรียกร้องให้มีการอพยพชาวเชคออกจากแคว้นซูเดเตนและให้ทำลายป้อมปราการและโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่ทั้งหมดลงภายในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1938 ซึ่งคราวนี้ทั้งนายแชมเบอร์เลน นายดาลาดิเยร์และนายเบนเนสต่างก็ปฏิเสธข้อเรียกร้องของฮิตเลอร์ สงครามดูจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ต่อมาในวันที่ 27 กันยายน ค.ศ. 1938 นายแชมเบอร์เลนได้เสนอให้มีการประชุมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นที่เมืองมิวนิค

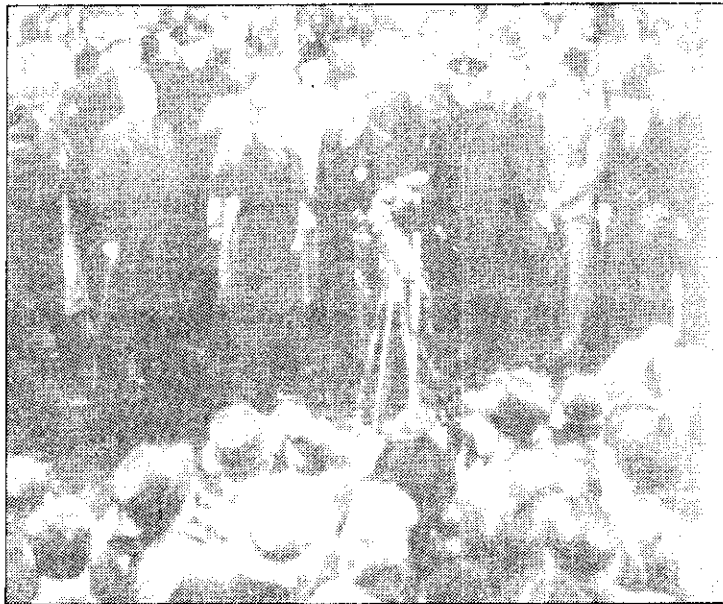
การประชุมที่เมืองมิวนิค (MUNICH CONFERENCE)

ในวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 1938 ผู้แทนของประเทศมหาอำนาจซึ่งประกอบไปด้วยฮิตเลอร์ แชมเบอร์เลน ดาลาดิเยร์ และ มุสโสลินี ได้มาร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นที่เมืองมิวนิคในประเทศเยอรมนี โดยไม่มีผู้แทนของเชคโกสโลวาเกียเข้าร่วมประชุมด้วย ฮิตเลอร์ยังคงยืนข้อเรียกร้องตามที่เขาได้เสนอไว้ที่เมืองโกเตสเบิร์ก ซึ่งที่ประชุมที่มิวนิคก็ยอมรับข้อเรียกร้องดังกล่าวทุกประการ เท่ากับเป็นการยอมรับว่าที่ประชุมยินยอมยกแคว้นซูเดเตนให้แก่ฮิตเลอร์

ผลจากการประชุมที่เมืองมิวนิค (MUNICH AGREEMENT) ทำให้นายแชมเบอร์เลน คิดว่าสิ่งที่เขาได้ทำลงไปก็เพื่อเป็นการรักษาสันติภาพ "PEACE IN OUR TIME" ถือ

การประชุมที่มิวนิคระหว่างฮิตเลอร์กับแชมเบอร์เลนในเดือนกันยายน ค.ศ. 1938

แชมเบอร์เลนกำลังกล่าวกับฝูงชนชาวอังกฤษภายหลังเดินทางกลับจากการประชุมที่มิวนิค

เป็นการดำเนินนโยบายผ่อนปรน (APPEASEMENT POLICY) ที่แชมเบอร์เลนได้ ดำเนินงานร่วมกับดาลาดิเยร์เพื่อเป็นการสนองต่อความต้องการของฮิตเลอร์ นับตั้งแต่ การยินยอมให้เยอรมนีเข้ายึดครองดินแดนไรน์แลนด์ ผนวกออสเตรียและครั้งสุดท้ายคือ การผนวกแคว้นซูเดเตน

เมื่อแชมเบอร์เลนกลับไปอังกฤษเขาก็ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีในฐานะวีรบุรุษ ผู้รักษาสันติภาพ แต่นายแชมเบอร์เลนก็ได้รับการประนามจากนายวินสตัน เชอร์ชิล (WINSTON CHURCHILL) ที่เขาขอมยกเชคโกสโลวาเกียซึ่งเป็นพันธมิตรที่ดีของอังกฤษ ให้แก่ฮิตเลอร์และยังทำให้อังกฤษไม่ได้รับความเชื่อถือจากรัสเซียอีกต่อไป เพราะการ ตัดสินใจครั้งนี้เท่ากับเป็นการผลักดันให้เยอรมนีขยายอำนาจออกไปทางตะวันออก

เยอรมนีเข้ายึดครองเชคโกสโลวาเกีย

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1939 ฮิตเลอร์ก็สั่งให้กองทัพเยอรมันบุกเข้ายึดโบฮีเมีย และโมราเวีย (BOHEMIA-MORAVIA) และจัดตั้งดินแดนส่วนที่เหลือขึ้นเป็นสาธารณรัฐ สโลวาเกีย (SLOVAKIA REPUBLIC) ภายใต้การกำกับและดูแลของเยอรมนี³⁵ การ กระทำดังกล่าวทำให้ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสต่างก็เริ่มสั่งระดมพลและเริ่มสะสมอาวุธอย่าง รวดเร็วเท่าที่จะทำได้ และได้หันไปขอเจรจากับรัสเซียเพื่อหยุดยั้งนโยบายก้าวร้าวของ ฮิตเลอร์แต่การเจรจามีอันต้องล้มเหลวเพราะอังกฤษและฝรั่งเศสไม่ได้รับความเชื่อถือจาก รัสเซียมาตั้งแต่การประชุมที่เมืองมิวนิคยุติลง ซึ่งความแตกแยกระหว่างอังกฤษ ฝรั่งเศส กับรัสเซียได้กลายมาเป็นผลดีต่อเยอรมนี เพราะถ้าทั้งสามประเทศสามารถร่วมเป็นพันธมิตร กันได้ก็จะเกิดความเข้มแข็งและเป็นอันตรายต่อเยอรมนี

ในวันที่ 30 มีนาคม ค.ศ. 1939 อังกฤษและฝรั่งเศสจึงร่วมกันลงนามคำประกัน ความเป็นเอกราชของโปแลนด์ ต่อมาในเดือนเมษายนทั้ง 2 ประเทศได้ขยายการคำประกัน ความเป็นเอกราชให้แก่กรีซ และโรมาเนีย³⁶

---

³⁵เอี่ยม ฉายางาม, ประวัติศาสตร์อังกฤษ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521), หน้า 414.

³⁶เพ็ญศรี ภูมิถาวร, ประวัติศาสตร์ยุโรป 2, หน้า 175.

NAZI-SOVIET PACT

ฝ่ายสตาลินซึ่งต้องการสร้างความมั่นคงให้กับรัสเซีย ดังนั้น ภายหลังจากการประชุมที่เมืองมิวนิคและความล้มเหลวจากการเจรจากับอังกฤษและฝรั่งเศสผ่านไปแล้ว ต่อมาในเดือนเมษายน ค.ศ. 1939 สตาลินก็เริ่มหันมาเจรจากับฮิตเลอร์ ซึ่งมีผลก่อให้เกิดการลงนามในสัญญาระหว่างเยอรมนีกับรัสเซีย (NAZI-SOVIET PACT) ขึ้นที่กรุงมอสโกในวันที่ 23 สิงหาคม ค.ศ. 1939 โดยทั้งสองฝ่ายต่างก็สัญญาที่จะไม่โจมตีซึ่งกันและกันเป็นเวลา 10 ปี และที่สำคัญที่สุดคือข้อตกลงที่เป็นความลับของสนธิสัญญานี้ โดยมีสาระสำคัญคือ

1. เยอรมนีเปิดโอกาสให้รัสเซียเข้ายึดครอง ฟินแลนด์ แอสโทเนีย ลัตเวีย ดินแดนทางภาคตะวันออกของโปแลนด์ เบสซาราเบีย และดินแดนที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของโรมาเนีย

2. รัสเซียเปิดโอกาสให้เยอรมนีผนวกลิทัวเนียและดินแดนที่อยู่ทางภาคตะวันออกของโปแลนด์เข้ากับเยอรมนี

สตาลินไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นต่อสัญญาที่ทำกับฮิตเลอร์ อย่างไรก็ตาม สตาลินคิดว่าการทำสัญญาดังกล่าวยังมีผลดีในแง่ที่จะเป็นการเปิดโอกาสให้รัสเซียมีเวลาสร้างความแข็งแกร่งให้กับตนเอง ถึงแม้ฮิตเลอร์จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาในภายหลัง

กองกำลังนาซีกำลังเคลื่อนพลเข้าสู่โปแลนด์

การรุกทางการทูตต่อโปแลนด์

ความสำเร็จในการทำสัญญากับรัสเซียเท่ากับเป็นการเพิ่มความแข็งแกร่งตามแนวชายแดนทางภาคตะวันออกให้กับเยอรมนี ก้าวต่อไปคือการรุกทางการทูตต่อโปแลนด์ ซึ่งก่อนหน้านี ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1939 ที่ผ่านมามีฮิตเลอร์ได้เรียกร้องให้โปแลนด์คืนเสรีนครดานซิกและฉนวนโปแลนด์แก่เยอรมนี ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1939 ฮิตเลอร์ได้บอกเลิกสนธิสัญญา **NON-AGRESSION PACT** ที่ทำไว้กับโปแลนด์ในปี ค.ศ. 1934 และได้มีการลงนามในสนธิสัญญา **PACT OF STEEL** ซึ่งเป็นสัญญาร่วมมือทางทหารฉบับใหม่กับอิตาลี

เยอรมนีบุกโปแลนด์

ภายหลังจากทำสัญญา **NAZI-SOVIET PACT** กับรัสเซียเรียบร้อยแล้ว ฮิตเลอร์ก็รอดูปฏิกิริยาจากฝ่ายอังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งอังกฤษและฝรั่งเศสต่างก็เตือนฮิตเลอร์ว่าทั้งสองประเทศจะให้ความช่วยเหลือแก่โปแลนด์ถ้าถูกเยอรมนีรุกราน

ในวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1939 ฮิตเลอร์ได้สั่งให้บุกโปแลนด์โดยอ้างว่าพวก โปแลนด์ไม่ตอบสนองความต้องการในการฟื้นฟูอาณาจักรไรช์ของฮิตเลอร์เพราะไม่ยอมคืนเมืองดานซิกและฉนวนโปแลนด์ให้แก่เยอรมนี

ต่อมาในวันที่ 3 กันยายน ค.ศ. 1939 อังกฤษและฝรั่งเศสจึงประกาศสงครามกับเยอรมนีอย่างเป็นทางการ สงครามโลกครั้งที่ 2 จึงเกิดขึ้น³⁷

---

³⁷Gilbert, *The End of the European Era 1890 to the Present*, P.328.